

Beheerplan groen 2026 - 2035

Gemeente Heiloo

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Heiloo

Domein Beheer Openbare Ruimte

Yoeri Schilder

Auteur

Cyber Advies

Julia Kloosterboer

Evert Swarts

Versie

Referentie 42024059

Definitief concept

3-3-2026

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Reikwijdte	5
1.3 Leeswijzer	6
2 Kaders	7
2.1 Wet- en regelgeving	7
2.2 Beleidskaders	7
3 Huidige areaal en kwaliteit	8
3.1 Opbouw groenareaal	8
3.2 Kwaliteitseisen	10
3.3 Huidige kwaliteit	11
3.4 Knelpunten en ontwikkelingen	15
4 Beheeropgave	17
4.1 Uitvoeren groenbeleid	17
4.2 Opgaven	17
5 Beheermethode	21
5.1 Beheerproces	21
5.2 Onderhoud	22
5.3 Manier van plannen	25
5.4 Uitbesteding	26
5.5 Inspectie- en monitoring	27
5.6 Informatiebeheer	29
5.7 Financiering	30
5.8 Communicatie en participatie	31
6 Financiën en personeel	32
6.1 Beschikbare middelen	32
6.2 Kosten regulier onderhoud	33
6.3 Extra kosten opgaven, uitbreiding en indexering	34
7 Conclusies en aanbevelingen	36
Bijlage 1: Wettelijke kaders	39

Bijlage 2: Definities groentypen conform IMBOR	41
Bijlage 3: Uitleg CROW-beeldkwaliteit	43
Bijlage 4: Overzichtskaart Houtwallen Zuiderloo en Zandzoom	44
Bijlage 5: Toelichting middelen	45
Bijlage 6: Detail kostentoerekeningen	46
Bijlage 7: Kostenberekening opgaven	49

Samenvatting

In dit beheerplan leggen we als Domein Beheer Openbare Ruimte (BOR) vast hoe we de komende tien jaar willen werken aan het beheer en onderhoud van beplanting, grassen, bomen en ander groen in de gemeente Heiloo. Zo zorgen we dat het groen zo lang mogelijk de waarde heeft die we ervan verwachten.

Kwaliteit van het groen

De belangrijkste doelen en opgaven van het groenbeheer in de gemeente Heiloo zijn gericht op het behouden en versterken van de waarde van het gemeentelijk groen voor zowel mens als natuur. We zorgen voor groen dat bijdraagt aan biodiversiteit en klimaatadaptatie, waarbij het groen veilig, en aantrekkelijk en toegankelijk is voor onze inwoners.

Op dit moment is het groen veilig en technisch in orde. We streven naar een beeldkwaliteit B voor al het groen in de gemeente en laten deze kwaliteit toetsen door een externe partij. Deze kwaliteit halen we op de meeste onderdelen. Op het gebied van ecologie doen we al veel. Zo maaien we veel ecologisch en volgens Kleurkeur van de Vlinderstichting. Kortom: er ligt een goede basis.

Om onze manier van beheren te verbeteren, hebben we in dit beheerplan een aantal opgaven geformuleerd waar we mee aan de slag gaan gedurende de looptijd van dit plan. Dit betreft met name:

- We verbeteren het gegevensbeheer door al ons areaal goed vast te leggen, inclusief aanlegjaar. We maken afspraken over het proces rond mutaties en overdracht vanuit projecten.
- De beeldkwaliteit halen we nu op onderdelen niet. Dit wordt verklaard door een tekort aan capaciteit. Daarnaast onderzoeken we wat mogelijke andere oorzaken zijn in onze bedrijfsvoering.
- Het onderhoud van de bosgebieden is in het verleden onvoldoende uitgevoerd, wat tot achterstanden heeft geleid. Er wordt nu een inhaalslag gemaakt met budgetten die zijn toegekend tot en met 2026. In 2026 wordt het onderhoud en het benodigde budget geëvalueerd.
- Houtwallen gaan we beheren conform de beheermaatregelen in dit beheerplan om te handelen conform beleid.
- Groenadoptievakken worden nu te vaak verwaarloosd. Vaak komt dit doordat degene die het vak onderhoudt, verhuist. Daarom gaan we actief vakken terug in onderhoud nemen bij verwaarlozing.
- We gaan intern onze kennis beter met elkaar delen en/of vastleggen.
- We zetten ons in voor het verbeteren van de ecologische waarde van het groen, onder meer door wadi's en greppels toe te voegen, meer bomen aan te planten, blokhagen te vervangen door natuurlijke heesters en ecologisch gras ook actief bij te zaaien en te versralen. In bosgebieden, zoals de Noorder- en de Zuiderneg, liggen grote kansen om de ecologie te verbeteren door omvormingen en toepassing van ecologisch beheer. Deze doelen brengen extra kosten met zich mee.

Kosten van het groen

Het groen onderhouden we voor een deel met onze eigen dienst groen, en voor een deel wordt het onderhouden door aannemers.

- Om te borgen dat we de basis op orde houden, is het belangrijk dat budgetten voor het groenbeheer jaarlijks worden geïndexeerd en dat er bij areaaluitbreiding ook budget bij komt.
- Er is op dit moment voldoende capaciteit bij de eigen dienst groen en voldoende budget voor het groenonderhoud beschikbaar.
- Er is geen structureel krediet om de gemiddelde jaarlijkse vervangingen van groen uit te voeren. Op dit moment is het voldoende dat de vervangingen plaatsvinden binnen integrale herinrichtingen. Kleine vervangingen vallen onder het groot onderhoud en worden uit de budgetten betaald. Wanneer zich een grote vervangingsopgave aandient, wordt tijdig krediet aangevraagd.
- De veiligheidscontroles van bomen in de bosgebieden voeren we nu uit met tijdelijk budget. In 2026 evalueren we wat er structureel nodig is om de veiligheid van de bosgebieden te blijven garanderen.
- Voor het realiseren van beleidsdoelen op het gebied van biodiversiteit, gezondheid, vergroening en klimaatadaptatie is extra budget, en soms krediet, nodig. Een inschatting hiervan staat in bijlage 7. Deze extra budgetten of kredieten vragen we niet aan met dit beheerplan.

1 Inleiding

Het beheer van kapitaalgoederen in de openbare ruimte is een taak van de gemeente. Hoe deze worden beheerd, wordt vastgelegd in beheerplannen voor bepaalde typen kapitaalgoederen. Beheer en onderhoud is erop gericht om de kapitaalgoederen op de best mogelijke manier in stand te houden. Wat hierbij belangrijk is, is vastgelegd in beleid; bijvoorbeeld in het Groenbeleidsplan Heiloo 2024-2034.

In dit beheerplan groen is beschreven hoe de gemeente de groene kapitaalgoederen in stand houdt. Hoe de beschikbare middelen worden ingezet om dit areaal te onderhouden op de afgesproken kwaliteit, wordt in dit beheerplan beschreven.

1.1 Aanleiding en doel

Het vorige beheerplan heeft een actualisatie nodig. Dit heeft twee redenen:

- Beleidskaders zijn veranderd. Er is een nieuw groenbeleidsplan met looptijd 2024-2034. Het is nodig dat nieuwe kaders op een werkbare manier vertaald worden naar het groenbeheer.
- Het vorige beheerplan werd op een aantal onderdelen niet ervaren als een goed werkbaar plan.

Met dit beheerplan willen we een aantal dingen bereiken:

- Inzicht in de huidige omvang en status van de te beheren objecten;
- Een beeld van de gewenste kwaliteit van de objecten;
- Een plan hoe de gewenste kwaliteit kan worden bereikt;
- De ambities en beleidskaders vanuit het groenbeleidsplan uitwerken naar beheer;
- Inzicht in de beschikbare middelen en hoe deze in te zetten.

1.2 Reikwijdte

Dit plan gaat over het beheer en onderhoud van het groen dat in beheer is van de gemeente Heiloo. Dat betreft bomen, beplantingsvakken, grasvelden, bermen en oevers. Ook gaat het om zwerfvuil in groenvakken.

De volgende onderdelen vallen niet binnen dit plan:

- Een deel van de watergangen binnen de bebouwde kom wordt beheerd door Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), deze zijn niet in dit plan opgenomen.
- Groen dat niet bij de gemeente Heiloo in beheer is, valt niet onder dit beheerplan. Het betreft bijvoorbeeld ecozone's in Zuiderloo en Oosterbos; deze worden beheerd door Stichting Landschap Noord-Holland.
- Voor baggeren wordt gewerkt aan een apart beheerplan.
- Beschoeiingen zijn niet opgenomen in dit beheerplan.

1.3 Leeswijzer

Dit beheerplan is opgesteld om inzicht te geven in de manier waarop de gemeente Heiloo de komende jaren het groenbeheer zal uitvoeren. Het document is gestructureerd in verschillende hoofdstukken en bijlagen, elk met een specifieke focus en functie. Hieronder volgt een overzicht van de opbouw van het plan en de inhoud van de verschillende onderdelen:

- **Inleiding:** Dit hoofdstuk geeft een algemene introductie van het beheerplan en de doelstellingen ervan. Het beschrijft de aanleiding voor het plan en de belangrijkste uitgangspunten voor het groenbeheer.
- **Kaders:** Hier worden de beleidskaders en wettelijke kaders besproken die relevant zijn voor het groenbeheer in Heiloo.
- **Huidige areaal en kwaliteit:** Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het huidige groenareaal in de gemeente Heiloo en de kwaliteit ervan. Het beschrijft ook de knelpunten en ontwikkelingen die van invloed zijn op het beheer en onderhoud.
- **Beheeropgave:** Hier geven we aan waar we de komende jaren aan moeten werken om het beheer beter uit te voeren.
- **Beheermethode:** Dit hoofdstuk beschrijft de methoden en processen die de gemeente hanteert voor het groenbeheer, inclusief de PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act), de verschillende typen onderhoud, manier van plannen en gegevensbeheer.
- **Financiën en personeel:** Dit hoofdstuk geeft inzicht in de budgetten en middelen die beschikbaar zijn voor het groenbeheer. Er is een doorrekening gemaakt hoeveel capaciteit en budget er marktconform nodig is om het groen te beheren. Hieruit blijkt of de huidige middelen voldoende zijn.
- **Conclusies en aanbevelingen:** Dit hoofdstuk vat de belangrijkste bevindingen samen en doet aanbevelingen voor de toekomst.
- **Bijlagen:** De bijlagen bevatten aanvullende informatie, zoals wettelijke kaders, beleidskaders, definities van groentypen, en gedetailleerde kostentoerekeningen.

2 Kaders

In de leefomgeving worden de kapitaalgoederen, zoals wegen, groen, riolering en meubilair, onderhouden door verschillende partijen die worden aangestuurd door Domein BOR. Op welk kwaliteitsniveau dat gebeurt, wordt politiek bepaald. Politieke keuzes over kwaliteit en kosten, vinden via verschillende beleidsstukken hun weg naar de manier waarop de openbare ruimte wordt onderhouden. Keuzes over kwaliteit en bijbehorend budget worden dus niet in het beheerplan zelf gemaakt, maar zijn een beleidskader.

2.1 Wet- en regelgeving

De volgende wettelijke kaders zijn relevant voor het groenbeheer. Een toelichting is te vinden in bijlage 1.

- Burgerlijk Wetboek – Zorgplicht (bomen)
- Verordening Fysieke Leefomgeving
- Natuurbescherming in de omgevingswet
- Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden.
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
- Unielijst invasieve exoten
- Gedragscode soortenbescherming gemeenten

2.2 Beleidskaders

De beleidskaders voor het groenbeheer zijn als volgt.

- Groenbeleidsplan Heiloo 2024-2034
- Bomenbeleidsplan 2008
- Memo van het college aan de raad inzake houtwallen Zuiderloo
- Motie mei 2024 – gefaseerd maaien in Heiloo
- Kaderkaart te behouden groen en greppels 2019
- Beleidsnotitie Cultuurhistorisch Waardevolle Groenstructuren Zandzoom-gebied 2017
- Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)

De opgaven voor het groenbeheer die volgen uit dit beleid, worden behandeld in het hoofdstuk “Beheeropgave.”

3 Huidige areaal en kwaliteit

In 2025 is geïnventariseerd welk groen de gemeente Heiloo in beheer heeft. Deze hoeveelheden noemen we het areaal van de gemeente.

Daarnaast geven we aan welke kwaliteit dit areaal moet hebben, en of het op dit moment voldoet aan dat kwaliteitsniveau.

Tot slot geven we aan welke ontwikkelingen en knelpunten er nu zijn waar we in het beheer en onderhoud iets mee moeten.

3.1 Opbouw groenareaal

De onderstaande areaaltypen en hoeveelheden geven het beeld van het groenareaal in de gemeente Heiloo. De typen zijn recent in lijn gebracht met gegevensmodel Informatiemodel Beheer Openbare Ruimte (IMBOR). Daarom zijn de meeste typen nu conform IMBOR, met enkele uitzonderingen.

Type		Omvang	Type		Omvang
Bomen			Gras		
Bomen algemeen	stuks	6198	Gazon	are	4006,8
Bomen in verharding	stuks	922	Zichthoeken (aannemer)	are	0,2
Bomen in gras	stuks	8022	Ruw gras incl. bermen	are	4823,0
Leibomen	stuks	174	Ruw gras berm. handm. aann.	are	0,7
Knotbomen	stuks	1036	Bermen ecologisch	are	2746,2
Vormbomen	stuks	216	Schouwen		
Gekandelaberde bomen	stuks	195	Schouwen lengte (watergang)	m1	47705,7
			Schouwen oppervlakte (watervlakte)	are	22,3
Bepanting			Greppels	m1	7678,4
Heesters/bot. rozen	are	715,1			
Bodembedekkers	are	398,9			
Struikrozen	are	4,2	Overige oppervlakten		
Bosplantsoen	are	2574,0	Bos	are	4224,3
Houtwallen	are	54,9	Grasland overig (begrazen, rietland, braakliggend)	are	879,6
Vaste planten	are	55,0	Ecologisch		
Haag (lijn)	are	76,4	Paddenpoelen (locaties met één of meerdere poelen)	stuks	4
Blokhagen	are	176,4	Zwaluwwallen	stuks	3

Tabel 1 Opbouw groenareaal Heiloo.

Een nadere beschrijving van deze typen groen staat in bijlage 2.

Een deel van het areaal ligt in parken en natuurgebieden. Dit zijn: Noorderneg en Zuiderneg, Gemeentebos, Oosterbos, Frederica's hof, Het Vennetje, Oostkanter en Laan van Frans, Wijkpark Ypstein, Park nabij de Achtkant en Plan Zuid-West. Ook onderhoudt de gemeente groen op bedrijventerreinen De Oude Werf, Oosterzij en Boekelermeer.

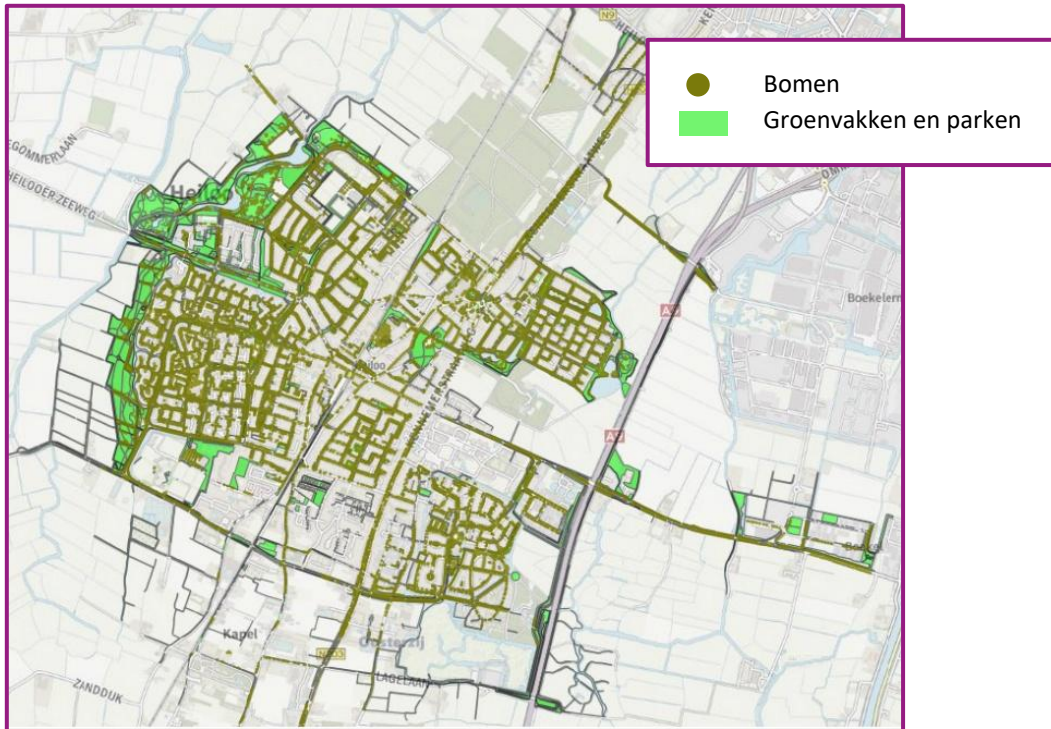
De soorten zomereik, wilg, berk, iep, es en linde vormen gezamenlijk een derde van het totaal aantal bomen. We bezitten een monumentale en beeldbepalende bomenlijst, daarop staan 304 bomen.

Levensduur groenareaal

De technische levensduur van het groenareaal is weergegeven in onderstaande tabel. Wanneer het groen goed wordt onderhouden, kunnen we ervan uit gaan dat het deze levensduur bereikt vóór het moet worden vervangen. Wanneer er vanuit andere opgaven, zoals de energietransitie, projecten plaatsvinden, kan dat leiden tot vervanging vóór het einde van de levensduur.

Type	Technische levensduur (theoretisch)	Type	Technische levensduur (theoretisch)
Bomen		Gras	
Bomen algemeen	55	Gazon	30
Bomen in verharding	50	Zichthoeken (aannemer)	30
Bomen in gras	60	Ruw gras incl. bermen	50
Leibomen	55	Ruw gras berm. handm. aann.	50
Knotbomen	60	Bermen ecologisch	40
Vormbomen	55	Schouwen	
Gekandelaberde bomen	55	Schouwen lengte (watergang)	n.v.t.
Bepanting		Schouwen oppervlakte (watervlakte)	n.v.t.
Heesters/bot. rozen	30	Greppels	n.v.t.
Bodembedekkers	30		
Struikrozen	20	Overige oppervlakten	
Bosplantsoen	n.v.t.	Bos	n.v.t.
Houtwallen	n.v.t.	Grasland overig (begrazen, rietland, braakliggend)	30
Vaste planten	20	Ecologisch	
Haag (lijn)	30	Paddenpoelen (locaties met één of meerdere poelen)	n.v.t.
Blokhagen	30	Zwaluwvanden	n.v.t.

Tabel 2 Technische levensduur van het groenareaal.

Figuur 1 Impressie van het groen in Heiloo

3.1.1 Areaaluitbreiding

De komende jaren zal het areaal groen in Heiloo fors toenemen vanwege de resterende oplevering van de grootschalige woningbouw in de wijk Zuiderloo en de ontwikkeling van Zandzoom. Ook de realisatie van groenprojecten vanuit de ONS (Overeenkomst Nieuwe Strandwal) zal bijdragen aan deze toename. Naar verwachting groeit het aantal woningen gemiddeld met 200 per jaar. Ook bij herinrichtingsprojecten kan het groenareaal toenemen. In hoofdstuk 6.3 geven we een voorspelling voor benodigd extra budget en formatie naar aanleiding van areaaluitbreiding.

3.2 Kwaliteitseisen

Dit betreft meetbare kwaliteitseisen die worden geborgd met inspecties.

3.2.1 Bomen: veiligheid

Individuele bomen

Als boomeigenaar hebben we een zorgplicht en dienen we ervoor te zorgen dat bomen veilig zijn. Tijdens de boomveiligheidsregistratie (BVR 2016) zijn er op nationaal niveau afspraken gemaakt over de zorgplicht van bomen. In het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen zijn deze afspraken eenduidig beschreven. De boomveiligheidsinspecties en het boomonderhoud worden uitgevoerd conform de BVR 2016 en Handboek Bomen 2018. Dit willen we op korte termijn updaten naar Handboek Bomen 2022. Dit geldt voor geregistreerde bomen in straten, lanen, gazons en plantsoenen.

Wij laten de bomen inspecteren op veiligheid en boombeeld. Wanneer het boombeeld aanvaardbaar is, dan is er geen veiligheidsmaatregel nodig en is de boom voldoende hoog opgekroond voor de wettelijk verplichte takvrije doorrijhoogte op wegen of fietspaden.

Wanneer een boom een gebrek heeft dat aannemelijk binnen 3 jaar voor een verhoogd veiligheidsrisico gaat zorgen, wordt de boom als een attentieboom aangemerkt. Een attentieboom krijgt een verhoogde controle en wordt jaarlijks geïnspecteerd.

Wanneer er in een boom een risico zit dan wordt deze boom aangemerkt als risicoboom. Aan deze bomen wordt altijd een maatregel gehangen. Het risico moet verwijderd worden. Een boom moet gesnoeid worden (dood hout/gebroke tak/tak in rijprofiel van een weg), of er moet een kroonverankering worden aangebracht, of de boom moet gekapt worden. Na het uitvoeren van de boommaatregel is de boom weer een veilige boom. In het geval van een gekapte boom, wordt er een nieuwe boom geplant.

Een boomveiligheidscontrole geeft ons inzicht in de kwaliteit van het bomenbestand en de boombeelden geven ons inzicht in het onderhoudsniveau van onze bomen.

Bomen in percelen

Voor de bomen in bosplantsoenen en -percelen zijn we bezig met een pilot boomvlakkencontrole en -onderhoud. Hierbij wordt er per boomvlak/perceel een algemene inspectie gedaan in plaats van per boom. Momenteel wordt ons beheersysteem geschikt gemaakt voor boominspecties per vlak. Na de boomvlakkeninspectie krijgt zo'n perceel onderhoud.

Vooruitlopend op de pilot laten we bij de bomen met een valbereik op een pad, alvast veiligheidsonderhoud uitvoeren om de veiligheid te kunnen waarborgen. Na de pilot is de boomvlakkeninspectie leidend voor het onderhoud.

3.2.2 Beplantingen en gras: beeldkwaliteit

De beplantingen en intensief gras onderhouden we op een basis kwaliteitsniveau. Dit betekent dat de kwaliteit moet voldoen aan beeldkwaliteit B volgens de landelijke CROW-systematiek. Meer over deze systematiek staat in bijlage 3. Rond bomen in gras hanteren we geen beeldsystematiek, maar laten we gras vaker staan. Dit geldt voor 50 centimeter rond de stam van de boom. Dit is goed voor de biodiversiteit en het voorkomt ook maaischade aan de boom.

Daarnaast wordt het gras dat extensief beheerd wordt, gemonitord middels de systematiek van Kleurkeur (Stichting Groenkeur en de Vlinderstichting). Hiermee houden we de toe- en afname van flora en fauna in het oog.

3.3 Huidige kwaliteit

De kwaliteitseisen worden gemonitord. Ook op enkele andere beleidsdoelen heeft onderzoek plaatsgevonden. De resultaten daarvan worden hieronder besproken.

3.3.1 Kwaliteit bomen

Boomveiligheidscontrole

Elk jaar wordt één derde van het bomenareaal onderworpen aan een boomveiligheidscontrole. Na drie jaar zijn dan alle bomen gecontroleerd. Wanneer een boom wordt aangemerkt als risicoboom, moet er een actie worden ondernomen (bijvoorbeeld verwijderen van tak). Daarna wordt deze meegenomen in het driejaarlijks onderhoud. Een attentieboom wordt elk jaar gecontroleerd. Het aantal jaarlijks gecontroleerde bomen zegt daarom iets over de kwaliteit van het bomenbestand.

In de afgelopen drie jaar is elk jaar ca. 10% van de bomen aangemerkt als risicoboom waaraan direct onderhoud nodig is om het risico weg te nemen. De bomen waar gebreken aan worden geconstateerd worden in de onderhoudsronde die volgt op de controle direct onderhouden. Na de BVC van 2025 betreft dit:

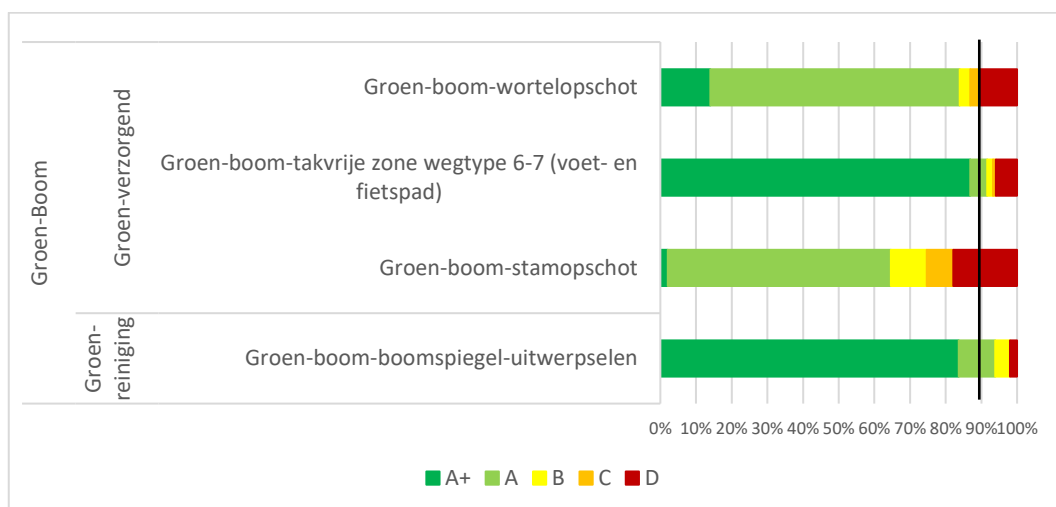
- 93 bomen verwijderen;
- 57 bomen advies om te verwijderen vanuit beheerhoogpunt;
- 1369 bomen snoeien vanwege dood hout, afgebroken tak of garanderen wettelijke doorrijhoogte.

Onderhoudsmaatregelen vinden in de onderhoudsronde plaats. De bomen zijn daarom binnen het jaar weer als veilig aangemerkt (of verwijderd).

Ca. 3% van de bomen is na de BVC van 2025 aangemerkt als attentieboom die jaarlijks gecontroleerd moet worden. Dit zijn bomen met bijvoorbeeld een zwamaantasting en/of holte, een ziekte zoals kastanjebloedingsziekte of essentaksterfte, of een inrotting.

Beeldkwaliteit

Bij bomen wordt ook een aantal onderdelen op beeldkwaliteit beoordeeld. Het gemiddelde beeldkwaliteitsniveau van 2022 tot en met 2024 voor wortelopschot en stamopschot zijn onder de nagestreefde B-kwaliteit. Dit geeft een wat minder net beeld. Hierbij is het belangrijk om op te merken dat het veranderende klimaat en de bijbehorende weersomstandigheden hebben bijgedragen aan dit beeld. Daarnaast is in 2023 veel capaciteit gaan zitten in werkzaamheden naar aanleiding van storm Poly, hierdoor kon er minder verzorgend onderhoud uitgevoerd worden.

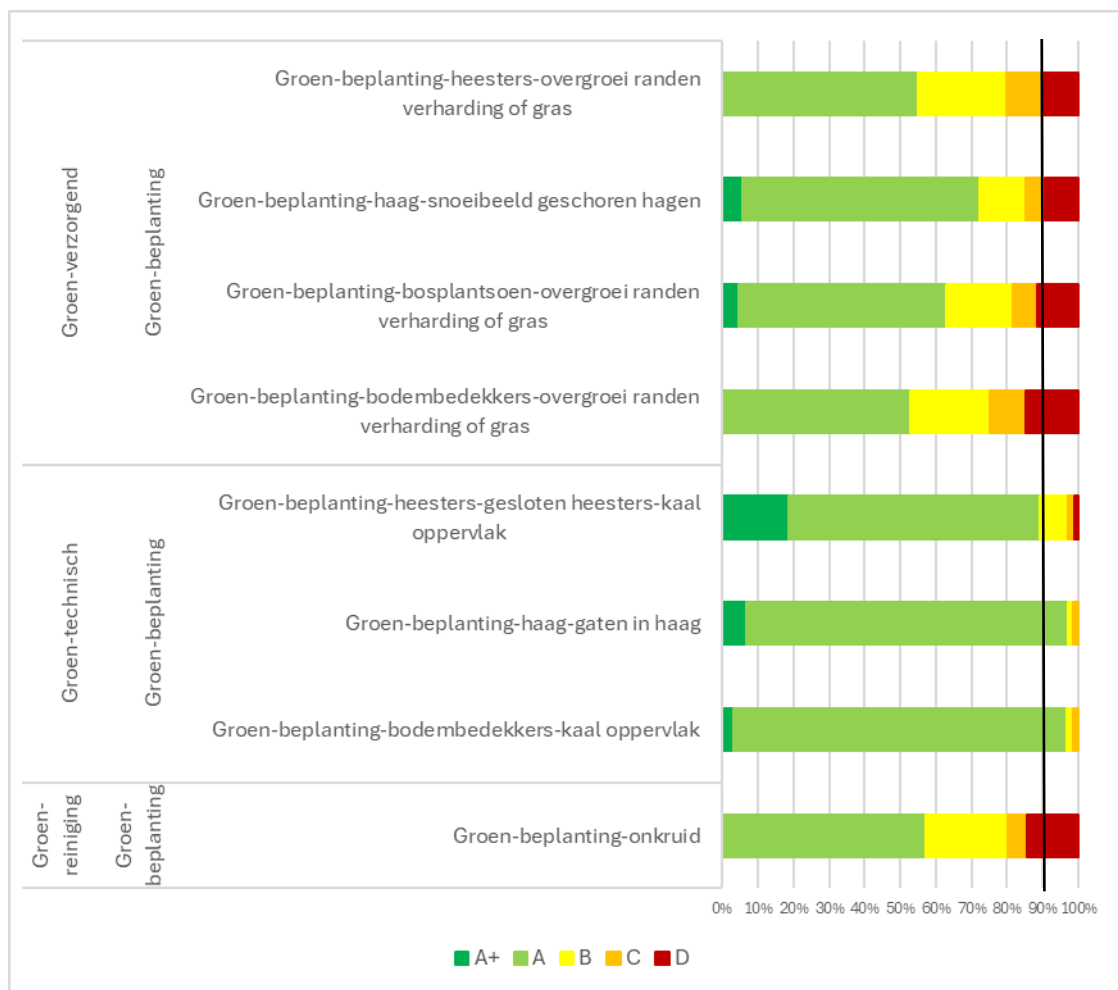
Figuur 2 Beeldkwaliteit bomen 2022-2024.

3.3.2 Kwaliteit beplantingen en gras

De inspectieresultaten over 2022 tot en met 2024 geven een gebalanceerd beeld van de kwaliteit van de beplantingen, grasvelden en zwerfvuil in het groen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen verzorgend en technisch onderhoud.

Beplantingen

De verzorgende en technische gemeten kwaliteit van het groen is weergegeven in onderstaande grafiek. Deze resultaten zijn van metingen die vier keer per jaar zijn uitgevoerd, van 2022 tot en met 2024. De 90%-lijn geeft de gemeten kwaliteit aan.

Figuur 3 Beeldkwaliteit beplantingen 2022-2024.

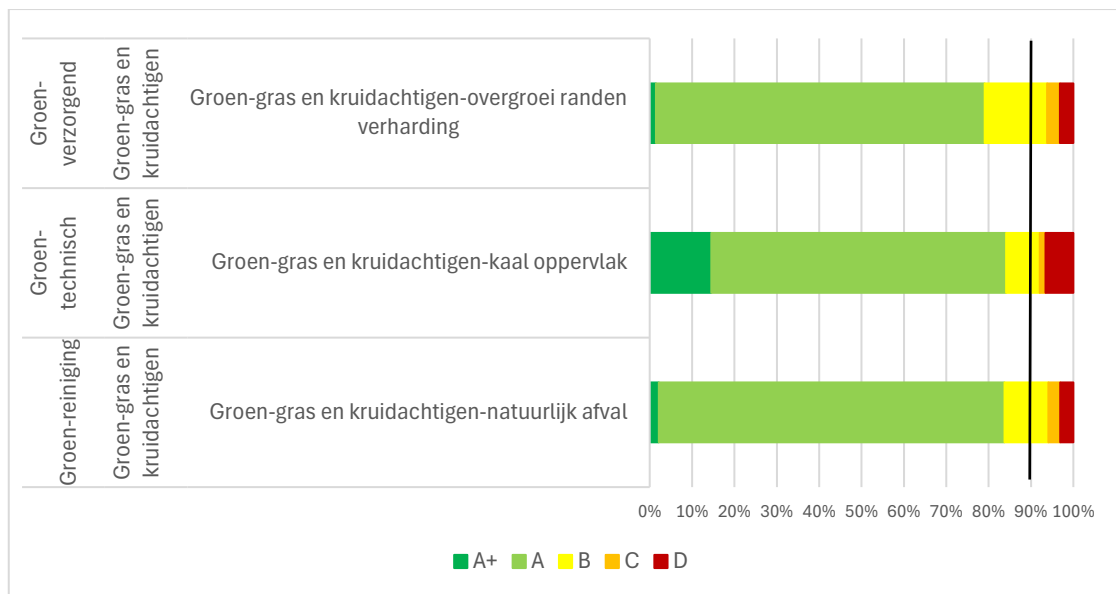
Een aantal van de verzorgende meetlatten zijn onder de B-kwaliteit gemeten. Alle technische onderdelen, zoals kaal oppervlak in vakken, zijn op of boven de nagestreefde kwaliteit.

Voor de verzorgende meetlatten gaat het om overgroei en het snoeibeeld van hagen. Voor de overgroei is dit resultaat te verklaren doordat er in het kader van de biodiversiteit minder wordt gemaaid en daardoor overgroei over gras wordt geaccepteerd. Dit is in de beeldmeetlat echter niet uit te splitsen. Onkruid in de beplantingsvakken scoort gemiddeld over het jaar ook ondermaats. Ook voor

de verzorgende beeldmeetlatten van beplanting zijn het veranderde klimaat en de werkzaamheden in het kader van storm Poly van invloed geweest op deze resultaten. Waarschijnlijk zijn in het groeiseizoen veel ondermaatse beelden aangetroffen. Meer onderhoud in het groeiseizoen is nodig om dit beeld naar B-kwaliteit te brengen. Dit vergt echter ook extra inzet in het groeiseizoen. In hoofdstuk 6 staat meer informatie over de omvang van de formatie van de eigen dienst groen.

Gras

Voor de grasvelden zijn de overgroei, natuurlijk afval en kaal oppervlak gemeten van 2022 tot en met 2024. Alle beeldmeetlatten scoren op het gewenste beeldkwaliteitsniveau (zie figuur 4).

Figuur 4 Beeldkwaliteit grasvelden 2022-2024.

Daarnaast wordt het extensief beheerd gras gemonitord door middel van de Nectarindex van de Vlinderstichting. Dit betreft een inventarisatie van nectarproducerende plantensoorten in het gemeentelijk groen van Heiloo. Deze is gestegen naar vier op een schaal van vijf in 2024 (zie tabel 4). Elk jaar wordt op basis van de Kleurkeur-resultaten het beheer aangepast om optimaal bij te dragen aan de biodiversiteit.

	2021	2024
Nectarindex (schaal 1 t/m 5)	3	4

Tabel 3 Nectarindex gemeente Heiloo, hoger is beter.

Zwerfafval in het groen

Fijn zwerfafval, grof zwerfafval, uitwerpselen en blad zijn gemeten over 2024. Alle meetlatten scoren op of boven niveau B.

3.4 Knelpunten en ontwikkelingen

3.4.1 Boombeheer bosachtige percelen

In bosachtige percelen zoals de Noorder- en Zuiderneg, wordt de veiligheid van de bomen op dit moment niet volgens de BVC-methodiek per individuele boom gecontroleerd. In bossen is dit ook niet gebruikelijk. Omdat de bosachtige percelen met veel paden worden doorkruist, moet de veiligheid van de bomen wel worden gegarandeerd.

Terreinbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer en PWN hebben hiervoor een boomvlakkencontrole ontwikkeld. In zo'n boomvlakkencontrole krijgt elk boomvlak met bomen met een valbereik op een pad een algemene inspectie. Alleen een boom met een gebrek wordt in een beheersysteem ingeprikt als een solitaire attentieboom en jaarlijks gecontroleerd. Na een boomvlakkencontrole dienen de onderhoudsmaatregelen binnen een bepaalde urgentietermijn te worden uitgevoerd.

Hiervoor doen wij momenteel binnen Heiloo een pilot en wordt er een boomvlakkeninspectie en boomvlakkenmaatregelregistratie gebouwd in ons beheersysteem. Hierna wordt het onderhoud uitgevoerd om de bomen veilig te houden.

Hiervoor is budget beschikbaar gesteld tot en met 2026. In 2026 wordt de werkwijze en het budget geëvalueerd.

3.4.2 Groenadoptie

De gemeente Heiloo wil inwoners meer betrekken bij het beheer van het groen. Groenadoptie houdt in dat minimaal drie inwoners het onderhoud van een haag of plantsoen in hun straat overnemen. Het eigendom van het groen blijft bij de gemeente. Groenadoptie is onder voorwaarden mogelijk in de gemeente Heiloo. De gemeente stimuleert dit. De actuele regels omtrent groenadoptie zijn te vinden op de website van de gemeente Heiloo.

3.4.3 Gegevensbeheer

De areaalgegevens voldoen nog niet aan onze eis van actueel, betrouwbaar en compleet ('ABC'). Hiervoor zijn inventarisaties nodig van de onderdelen die hier niet voldoende op scoren. We moeten nog in beeld brengen voor welke gegevens dat geldt. In ieder geval leggen we nu aanlegjaar niet vast, terwijl dit voor het maken van meerjarenplanningen wel gewenst is. We weten dat het grootste deel van de houtwallen (in Zuiderloo) inmiddels in beeld is, maar het kleine aantal houtwallen daarbuiten nog niet. Daarnaast bestaat het beeld dat er ook andere vakken zijn die niet geregistreerd zijn in het beheersysteem. We denken dat 90% van het areaal goed in beeld is.

Het proces van mutatieverwerking en revisies vanuit projecten of nieuwe aanleg is niet structureel geborgd. Hier ligt een opgave (zie 4.2).

3.4.4 Uitvoeren van groenbeleid

Het uitvoeren van het groenbeleid in het dagelijkse beheer brengt ook enkele aandachtspunten met zich mee. Waar eerdere beheerplannen vooral beschrijvend van aard waren en gericht op het in kaart brengen van de huidige situatie, hebben we in dit beheerplan ook aandacht voor het uitvoeren van beleidsdoelstellingen en het formuleren van bijbehorende beheeropgaven. Hierbij is geen sprake van

het doen van meer of minder werkzaamheden, maar van anders werken: gericht en beleidsmatig. In de praktijk ontstaan daarbij een aantal knelpunten. Zo is in het beleid beeldkwaliteitsambitie B vastgelegd. Deze kwaliteit wordt nu niet gehaald. Dit roept de vraag op in hoeverre extra sturing op beeldkwaliteit noodzakelijk is, of dat het op onderdelen doeltreffender is om op frequentie te beheren. Daarnaast schrijft het beleid voor dat wordt beheerd op basis van gewenste streefbeelden, cultureel en natuurlijk. Wat deze streefbeelden precies inhouden, is echter niet duidelijk omschreven en biedt ruimte voor verschillende interpretaties.

3.4.5 Ontwikkelingen klimaat en milieu

We hebben de afgelopen jaren vaker last van droge perioden of wateroverlast door extreme neerslag. Dit zorgt in het gemeentelijke groen voor meer uitval van planten en daardoor hogere onderhoudskosten. We houden hier rekening mee door bij renovatie of vervanging van groen en bomen, soorten te kiezen die hier beter mee kunnen omgaan. In de berekende kosten van dit plan zijn kosten opgenomen voor inboet (vervanging dode planten) en stormschade. Daarnaast houden we bij extreem warm en droog weer ook rekening met verhoogd risico op berm- en/of natuurbranden. Om die reden maaien we dan op sommige plekken extra om brandrisico te verminderen, ondanks negatief effect op de biodiversiteit.

3.4.6 Behoud van kennis

De afgelopen jaren is het vinden van personeel met voldoende vakkennis een steeds grotere opgave geworden. Met het oog op de toekomst en het aanstaande pensioen van diverse medewerkers is het essentieel dat iedereen die werkzaam is in het groen verbonden blijft aan de gemeente, zodat kennis en ervaring behouden blijven. Daarnaast is het ook van belang om de beschikbare kennis schriftelijk vast te leggen en over te dragen aan de jongere generatie. Areaalkennis moeten we vastleggen in het beheersysteem.

4 Beheeropgave

Tussen de huidige kwaliteit van het groen in onze gemeente en de gewenste kwaliteit, zit soms verschil. Om nog dichterbij de gewenste kwaliteit te komen, zijn er beheeropgaven. De beheeropgaven komen voort uit de huidige kwaliteit van ons groen én de verschillende beleidsdoelstellingen.

4.1 Uitvoeren groenbeleid

Heiloo is groen, en wil groen blijven! Dat is de kern van het beleid. Het beleid richt zich op de waarde die groen bijdraagt aan de identiteit van Heiloo, gezondheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Met dit beleid wil de gemeente het groen beschermen, aanvullen en ook zorgen dat het beheer hierop aansluit. Hiervoor is het beleid verder uitgewerkt in Groene Kaders, Bouwstenen en een Aanpak. Onderdeel hiervan is ook de groenstructuur, een samenhangend geheel van groene punten, lijnen en vlakken die bepalend zijn voor de beleving en uitstraling van de gemeente. Aan de verschillende structuren zijn uitgangspunten gekoppeld die voortkomen uit de vier thema's: Identiteit, Gezondheid, Biodiversiteit en Klimaatadaptatie. Hieronder zijn de relevante uitgangspunten verder geconcretiseerd naar beheeropgaven.

4.2 Opgaven

Er zijn drie verschillende soorten opgaven: opgaven die voortkomen uit het groenbeleid, opgaven om de basis meer op orde te brengen en als laatste zetten we op een rij wat we al doen en vooral willen blijven doen.

4.2.1 Uitvoeren van groenbeleid

In onderstaande tabel staan plannen om uitvoering te geven aan het beleid. Dit vereist in veel gevallen extra budget of krediet. Dit vragen we niet aan als onderdeel van dit beheerplan. Zie voor de financiën van het beheerplan hoofdstuk 6.

Invulling geven aan beleid	
Biodiversiteit Noorder- en Zuiderneg verbeteren	In 2023 is de biodiversiteitswaarde van de grote bosgebieden de Noorder- en Zuiderneg gemeten. De conclusie was dat de biodiversiteit matig is, zeker gezien de potentie van deze gebieden. We willen daarom werken aan zachte oevers, meer gelaagdheid en gradiënten in de bosgebieden. Om dit goed uit te voeren willen we 10% van het gebied bewerken.
Beheer houtwallen uitvoeren volgens beleid	In dit beheerplan zijn maatregelen en kosten opgenomen voor het beheren van bestaande houtwallen, om ze in stand te houden in lijn met het beleid voor houtwallen. Dit beleid staat beschreven in het Groenbeheerplan Heiloo 2024-2034 en enkele beleidsuitgangspunten specifiek voor houtwallen, namelijk de "Memo van het college aan de raad inzake houtwallen Zuiderloo" en "Beleidsnotitie Cultuurhistorisch Waardevolle Groenstructuren Zandzoom-gebied 2017." We beheren de houtwallen conform deze uitgangspunten. In het eerste jaar van onderhoud zijn de kosten hoger vanwege in te lopen achterstanden.
Verschralen ecologisch gras	Om nog meer bij te dragen aan de biodiversiteit willen we op meer plekken verschraling toepassen door gefaseerd te maaien en het maaisel af te voeren.
Acteren op klimaatstresskaarten	We willen meer acteren op waar er overlast is van hitte, droogte en/of water. Groen kan bijdragen aan het verminderen van deze overlast. Hier zijn we al mee bezig als het gaat om soortkeuze en het toevoegen van wadi's. We willen ons nog specifiek richten op overlastlocaties, maar zijn daarbij ook afhankelijk van andere disciplines.
Beplanting met bijzondere accenten op buurtniveau toevoegen	We passen waar mogelijk meer vaste plantenvakken toe om per buurt een aantal bijzondere accenten te geven en daarmee bij te dragen aan de identiteit van de buurt. Bij entrees passen we herkenbare en/of beeldbepalende beplanting toe.
Meer fruitbomen en vruchtdragende heesters aanplanten	Om bij te dragen aan de gezondheid van onze inwoners plaatsen we meer fruitbomen en vruchtdragende heesters in plantsoenen en stimuleren we inwoners deze soorten ook in eigen tuin aan te planten.
Meer bomen aanplanten	Meer bomen planten, is van grote waarde voor alle thema's uit het groenbeleid. Nu worden er vooral gekapte bomen gecompenseerd. Wel worden er meer bomen aangeplant dan er weggehaald worden. Onze prioriteit is de grootte van de bomen en dat die tot volle wasdom kunnen komen. Dit is ook afhankelijk van de beschikbare ruimte, zowel boven als ondergronds.
Blokhagen vervangen door natuurlijke heesters	In het kader van natuurlijk en ecologisch beheer gericht op biodiversiteit willen we blokhagen waar mogelijk vervangen door natuurlijke heesters. Daarvoor is wel meer ruimte nodig.
Wadi en greppels toevoegen	Om wateroverlast te voorkomen voegen we op plekken waar dat voorkomt langs de weg wadi's en greppels toe. Deze richten we in met wilde bloemenmengsels.
Vergroenen langs wegen	We willen middenbermen en grote versteende locaties vergroenen en hiermee bijdragen aan de biodiversiteit.
Faunapassages	We willen de barrières voor dieren wegnemen door faunapassages toe te passen en ook het onderhoud in te regelen. Op dit moment zijn er nog geen faunapassages aanwezig.

Tabel 4 Opgaven voor het groenbeheer om uitvoering te geven aan beleid. In veel gevallen is hiervoor extra budget nodig.

4.2.2 Basis op orde brengen en knelpunten oplossen

Basis op orde	
Evalueren en bijsturen beheerplan in 2029	Om voldoende flexibiliteit te behouden voor het invullen van beleidsdoelen, evalueren we dit plan na vier jaar en maken we aanpassingen waar nodig.
Boomveiligheidscontrole in bosgebieden	We evalueren in 2026 de werkwijze en budgetten voor de veiligheidscontrole en het onderhoud in de bosachtige percelen. Het is van belang dat ook na 2027 de veiligheid geborgd blijft.
Nader onderzoek oorzaken niet behalen beeldkwaliteit B	We behalen de beeldkwaliteit op een aantal verzorgende onderdelen niet. Daarom doen we onderzoek naar de oorzaken hiervan. Op de korte termijn kijken we naar de onderdelen waarop we de kwaliteit niet halen en sturen we erop dat er extra inzet komt op die onderdelen.
Nieuwe werkwijze groenadoptievakken voor vermijden van verwaarloosde vakken	We hanteren een nieuwe werkwijze voor het weer in beheer nemen van adoptievakken. Zie hoofdstuk 5.8.
Arealen op orde en goed gegevensbeheer	Volledige inventarisatie van arealen, zodat het gehele areaal gedekt kan worden door het beschikbare budget. Ook willen we leeftijd/jaar van aanleg registreren om groot onderhoud en vervanging theoretisch in te kunnen plannen. Hiervoor zijn inventarisaties nodig van de onderdelen die niet compleet inzichtelijk zijn. We moeten nog in beeld brengen voor welke gegevens dat geldt. Het proces van mutatieverwerking en revisies vanuit projecten of nieuwe aanleg is niet structureel geborgd. We willen werken volgens het proces zoals beschreven in 5.6.
Borgen van kennis	We werken aan een goede overdracht van kennis van ervaren medewerkers naar jonge medewerkers. Wanneer nodig leggen we kennis schriftelijk vast.

Tabel 5. Opgaven in het groenbeheer voor het borgen van een goede basis.

4.2.3 Opgaven waar we aan blijven werken

Blijven uitvoeren	
Beheren zonder chemische bestrijdingsmiddelen	Zowel regulier onkruid als invasieve exoten worden bestreden zonder chemische bestrijdingsmiddelen. Voor de invasieve exoten gaat dat door middel van elektrocutie, daarmee kan wel bestreden worden, maar niet uitgerooid.
Ecologisch beheer	In het kader van ecologisch beheer en circulariteit verwerken we bladeren, maaisel en riet tot bokashi. Bladeren kunnen verwerkt worden in plantvakken. Dit bevindt zich nog in een onderzoeksfase. Bokashi van riet wordt ter beschikking gesteld aan lokale boeren. Daarnaast verwerken we snoeiafval in takkenrillen.
Beheer gericht op bestuivers	Heiloo is officieel erkend als bij-vriendelijke gemeente door 'Nederland Zoemt'. We doen veel om het groen aantrekkelijker te maken voor bijen, door nectarplanten en nestgelegenheid te faciliteren. Dit gebeurt onder andere door het planten van een divers assortiment van heesters, vaste planten en bomen. Ook planten we een mengsel van bloembollen. Hierbij

	<p>krijgen we veel hulp. Er wordt samengewerkt met imkers, Groei & Bloei en Bijenlint Heiloo. We participeren in GroenSpoor. GroenSpoor/De Groene Reiger werkt aan een fijnmazig groen-sociaal natuurnetwerk binnen gemeenten en tussen gemeenten. Het ecologisch maaibeheer wordt uitgevoerd conform de richtlijn Kleurkeur van de Vlinderstichting. Kleurkeur staat voor goed maaibeheer van bermen en andere groenstroken. In de afgelopen jaren zijn bloemenmengsels ingezaaid en natuurvriendelijke oevers aangelegd.</p>
Ecologisch beheer gras	<p>Ten behoeve van de biodiversiteit wordt ca. 55% van de ruwe bermen ecologisch beheerd. De natuurvriendelijke oevers worden allemaal ecologisch beheerd. Dit noemen we natuurtechnisch onderhoud. Het ecologisch beheer wordt uitgevoerd conform de richtlijnen uit de Kleurkeur¹. De overige bermen en greppels worden extensief beheerd. Een aantal bermen en ruwe graspercelen worden begraaasd door schapen. Beheer door schapen biedt meerwaarde voor de biodiversiteit en educatie.</p>
Beschermen monumentale bomen en groene parels	<p>Er is een monumentale bomenlijst die eens in de 4 jaar geactualiseerd wordt, en de groene parels beschermd. Dit jaar vindt zo'n actualisatie plaats.</p>
Soortkeuze	<p>Bij vervanging en (her)inrichting richten we ons op biodiversiteit, de groenstructuur en identiteit. Daarom houden we in onze soortkeuze rekening met klimaatadaptieve soorten, inheemse soorten, bloeiperiode en groenblijvend, gebiedseigen beplanting, en voldoende variatie en bijdrage aan de biodiversiteit.</p>
Natuurvriendelijke oevers	<p>We blijven waar mogelijk natuurvriendelijke oevers aanleggen. Hiermee dragen we bij aan ons klimaatadaptief groen. Daar waar het kan realiseren we in overleg verbindingen tussen waterlopen.</p>
Boomspiegels beplanten	<p>De boomspiegels in verharding en gazon worden steeds meer beplant. Dit doen we met soorten die tegen droogte kunnen, vocht vasthouden, bloeien en aantrekkelijk zijn voor vlinders en bijen.</p>

Tabel 6. Opgaven in het groenbeheer waar we mee aan de slag blijven.

¹Kleurkeur, ontwikkeld door de Vlinderstichting en Stichting Groenkeur, omschrijft kwaliteitseisen die een goede uitvoering van ecologisch bermbeheer waarborgen.

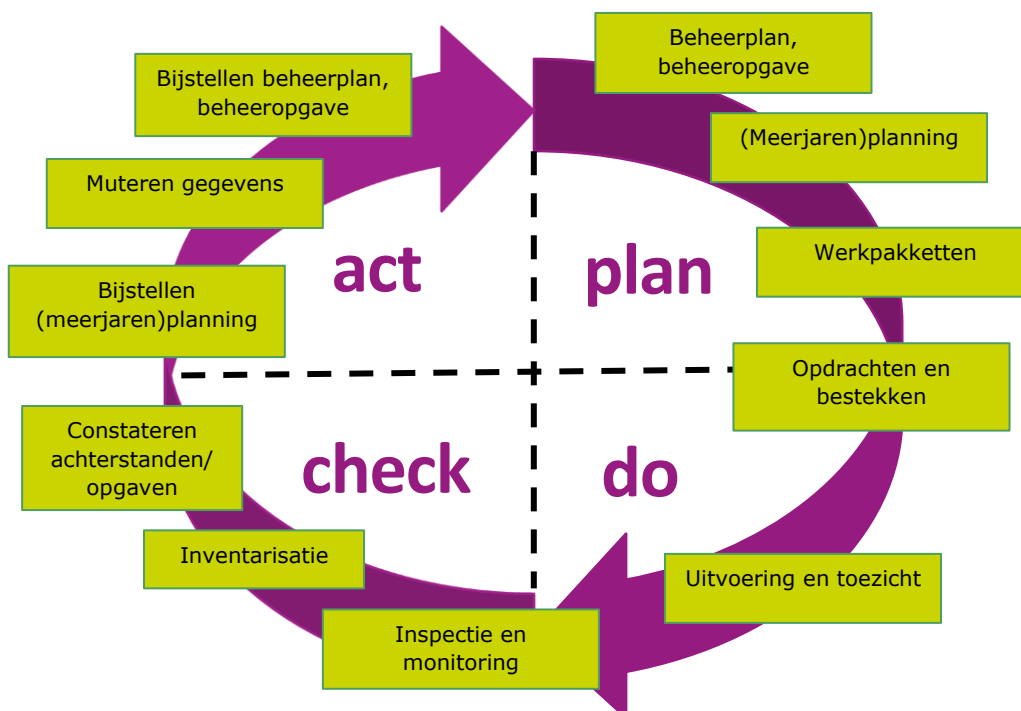
5 Beheermethode

De kaders, het beheerareaal en de kwaliteit zijn input om te komen tot een plan voor de komende jaren, de beheermethode. Om te komen tot dit plan maakt de gemeente gebruik van een gestructureerde aanpak. In dit hoofdstuk wordt deze aanpak gevisualiseerd en nader toegelicht.

5.1 Beheerproces

We werken volgens het principe van plan, do, check, act; de PDCA-cyclus. Dit zijn verschillende fasen die worden doorlopen. Deze vormen een leidraad voor het werk dat we in het groenbeheer uitvoeren.

- **Plan** staat voor de planning door middel van een beheerplan en meerjarenonderhouds- en vervangingsplanning. Bij elk areaaltypen hoort een werkpakket (met bepaalde kosten). De werkpakketten worden voorbereid voor de uitvoering in contracten en bestekken.
- **Do** staat voor de werkvoorbereiding en uitvoering door eigen dienst groen of derden. Hierop wordt toezicht gehouden.
- **Check** staat voor inventarisatie en inspectie van het areaal en monitoring van kwaliteitseisen en beleidsdoelen. Door een vergelijking met de eisen en doelen kan de conclusie volgen dat er een achterstand of opgave ligt.
- **Act** staat tenslotte voor het aanpassen van de werkwijze voor de volgende cyclus. Daaronder vallen het bijstellen van de meerjarenonderhouds- en vervangingsplanning, muteren van gegevens in beheersystemen en mogelijk een bijstelling van de werkwijze in het beheerplan.

Figuur 5 PDCA-cyclus voor beheer.

5.2 Onderhoud

In de gemeente definiëren we diverse typen onderhoud. De bepalende kenmerken van deze types staan in onderstaande figuur 6.

Figuur 6 Overzicht van de aard van onderhoudstypen.

5.2.1 Toelichting enkele bijzondere vormen van onderhoud

Ziekte- en plagenbestrijding

Exoten, zoals Japanse duizendknoop en Reuzenberenklauw, worden actief bestreden met middelen zoals elektrocutie en afgraven. Er worden ook schapen ingezet om de berenklauw te beheersen in de parken en op plekken die moeilijk bereikbaar zijn. Deze aanpak leidt niet tot het verdwijnen van deze invasieve soorten.

We werken aan het verminderen van de overlast van **eikenprocessierupsen**. Locaties van nesten worden actief gemonitord. Nesten worden weggezogen en afgevoerd. We volgen de ontwikkeling van nieuwe – preventieve – bestrijdingsmethoden op de voet.

Boomziekten zoals iepziekte, essentaksterfte en kastanjabloedingsziekte worden gemonitord. Iepziekte wordt bestreden. Dit houdt in dat een met iepziekte besmette iep binnen maximaal 2 weken wordt gekapt en afgevoerd. Voor de iepziekte wordt ook een apart werkprotocol opgesteld. Essentaksterfte en kastanjabloedingsziekte worden alleen gemonitord tot het moment komt dat de boom bijna afgestorven is, of totdat de boomveiligheid in het geding komt. Deze 2 boomziekten geven over het algemeen dure onderhoudsmaatregelen. Na het kappen van zieke bomen worden er andere boomsoorten of resistentie iepen terug geplant.

Beheer van houtwallen

We voeren beheer uit op de houtwallen, om ze op een goede manier in stand te houden.

Een groot deel van de historische houtwallen staat in Zuiderloo en Zandzoom. Een overzicht van de houtwallen die in 2025 in kaart zijn gebracht, staat in bijlage 4.

In het verleden heeft het college vastgelegd dat de houtwallen in Zuiderloo behouden en, waar nodig, versterkt moeten worden. Dit deed het college door de memo “Zuiderloo - memo aan de raad inzake houtwallen” vast te stellen op 1 maart 2022 en ter kennisneming toe te sturen aan de raad. Daarnaast worden de houtwallen in het groenbeleid gezien als cultuurhistorisch element. Veel houtwallen zijn beschermd via bestemmingsplannen.

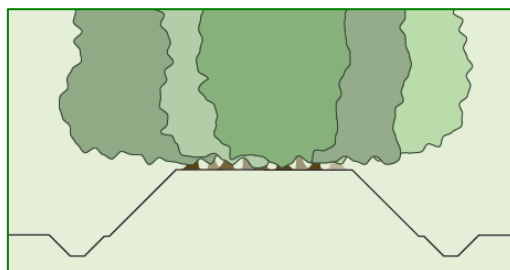
De manier waarop we de houtwallen beheren, doet recht aan het vastgestelde beleid. De hier vastgelegde beheermethode is besproken met inwoners die bij houtwallen wonen. Zij konden zich vinden in deze aanpak.

De **waarde van de houtwallen** die we willen behouden en versterken is:

- De **cultuurhistorische waarde**. De houtwallen zijn landschapselementen die al een kleine twee eeuwen aanwezig zijn in Heiloo. Houtwallen werden historisch gezien door boeren gebruikt als afscherming voor het vee. Houtwallen werden periodiek geoogst voor gebruik als brandhout of materiaal voor hekken. De greppels voerden overtollig water af. Het behoud van de houtwallen als landschapselement behoudt de historische identiteit van Heiloo.
- **Ecologische waarde**. De houtwallen zijn een belangrijk groenelement in Heiloo. Ze vormen een groenstructuur die plaats biedt aan fauna in de woongebieden waar ze nu meestal in liggen.
- **Groene woonomgeving**. De houtwallen zorgen voor een groene woonomgeving met positieve effecten op beleving en gezondheid van inwoners. Ook geven ze meer privacy aan inwoners met aangrenzende percelen.

Om deze waarde te behouden, streven we naar het volgende **eindbeeld** voor de houtwallen:

- Een houtwal is een vrijliggend lijnvormig en aaneengesloten landschapselement, al dan niet groeiend op een aarden wal, met een opgaande begroeiing van inheemse boom- en/of struikvormers.
- De boomvormers en struikvormers in de houtwallen zijn 4 meter hoog. De bestaande soorten worden gehandhaafd.
- In de houtwallen worden door de beheerder boomvormers geselecteerd die wel uitgroeien tot bomen, voor een extra bijdrage aan de ecologische waarde en groene woonomgeving.
- Wanneer er sprake is van een aarden wal en/of greppels, worden deze in stand gehouden.

Figuur 7 Doorsnede houtwal op een aarden wal, met greppels.

Om dit eindbeeld te bereiken en in stand te houden, passen we vanaf nu een nieuwe, praktische en uniforme **onderhoudsmethode** toe. Daarmee vervangen we het beheerplan voor de houtwallen uit 2021. Deze methode is als volgt:

- Jaarlijks wordt 30% van het dikste hout afgezet om de hoogte van 4 meter te borgen.
- De geselecteerde boomvormers worden als boom onderhouden.
- Op plekken waar dat nodig is om overhang langs paden te voorkomen, wordt randsnoei uitgevoerd.
- Vanwege een achterstand in het afzetten, wordt in het eerste jaar 50% extra van de houtwallen afgezet om de hoogte van 4 meter te realiseren.

Paddenpoelen en zwaluwwanden

Er bevinden zich rugstreeppadleeftgebieden in de Boekelermeer en Zuiderloo. Deze bestaan uit poelen en grondlichamen. Ze zijn aangelegd als natuurcompensatie voor de gebiedsontwikkelingen op deze locaties. De paddenpoelen zijn leefgebieden voor de rugstreeppad. Daarom moeten ze in stand worden gehouden. Drie van de paddenpoelen zijn gecombineerd met een zwaluwwand.

Om het terrein geschikt te houden als leefgebied worden poelen en grondlichamen periodiek vergraven en daarbij gedeeltelijk verplaatst. Het overige onderhoud aan de paddenpoelen is maatwerk. In samenwerking met de ecooloog worden onderhoudsmaatregelen bepaald, zoals bij snoeien, maaien, gedeeltelijk dempen of weer uitgraven van de poel.

De zwaluwwanden zijn onderdeel van de paddenpoel. Wanneer de grondlichamen opnieuw worden vergraven, ontstaat een wand die geschikt is voor het nestelen van zwaluwen. Elk jaar gebeurt dit bij één van de zwaluwwanden. Na drie jaar zijn alle zwaluwwanden dus vernieuwd.

Onderhoud bosachtige percelen

De bosgebieden zijn in het verleden minimaal onderhouden, wat heeft geleid tot een onderhoudsachterstand en veiligheidsrisico's. In het groenbeleidsplan zijn scenario's uitgewerkt voor het onderhoud van de bosgebieden. Op grond van het basisscenario, is tijdelijk budget beschikbaar gesteld voor het onderhoud van de bosgebieden, tot en met 2026.

Binnen dit basisscenario worden de bomen op veiligheid geïnspecteerd (zie 5.5.5) en wanneer nodig gesnoeid om de veiligheid te borgen. In 2026 wordt geëvalueerd of dit onderhoud voldoende is.

Beheer van grasvelden

Circa 55% van de bermen wordt natuurtechnisch (ecologisch) beheerd. Deze bermen worden per jaar één keer gefaseerd gemaaid. Dat wil zeggen dat bij een maaibeurt een deel niet wordt gemaaid. Het maaisel wordt voor 100% afgevoerd. Voor de overige bermen, greppels en oevers geldt dat zij extensief worden beheerd. Dit betekent dat zij 1 of 2 keer per jaar compleet worden gemaaid en dat 90% van het maaisel wordt afgevoerd. Bij de grasvelden die volgens Kleurkeur worden gemaaid, wordt door een ecologisch deskundige voorgelopen om op de juiste manier te maaien.

Waterinfiltratiegebieden richten we, waar nodig in met kruidenmengsels.

Oevers

De oevers van watergangen, waaronder natuurvriendelijke oevers, worden meegenomen in het extensief maai-beheer (zie beheer van grasvelden).

Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor het schouwen en korven van de slootkanten van een deel van de watergangen in de gemeente. Dit betreft het maaien van droge en natte delen. Sommige watergangen hebben aan de andere zijde een ander eigenaar. In dat geval is die verantwoordelijk voor

de eigen slootkant. De gemeente geeft opdracht voor onderhoud van de eigen slootkanten. Het maaisel dat vrijkomt van het gemeentelijke deel, wordt afgevoerd en tot Bokashi gemaakt.

Externe partijen die voor de gemeente schouwen en maaien, doen dat volgens de geldende gedragscode soortenbescherming gemeenten van Stadswerk, waarbij zij vooraf het werk hebben verkend en in het werk dan ook stukken laten staan ter bevordering van de biodiversiteit. De partijen die schouwen, werken ook volgens de gedragscode soortenbescherming van Unie van waterschappen.

Boekelermeer

Op het bedrijventerrein Boekelermeer bevindt zich een natuurcompensatiegebied dat bijzonder en zeer specifiek beheer vereist. Dit beheer is gericht op het vestigen van de beoogde fauna en wordt uitgevoerd op basis van advies van een externe ecooloog, die het gebied periodiek bezoekt. Hiervoor is een apart beheerplan opgesteld. Het groen op het bedrijventerrein valt onder het groenareaal van dit beheerplan en het onderhoud en de kosten hiervan zijn dus ook onderdeel van dit plan. De kosten voor deze werkzaamheden zijn geormerkt, omdat ze vallen onder de compensatieverplichting van het ontwikkelgebied Boekelermeer.

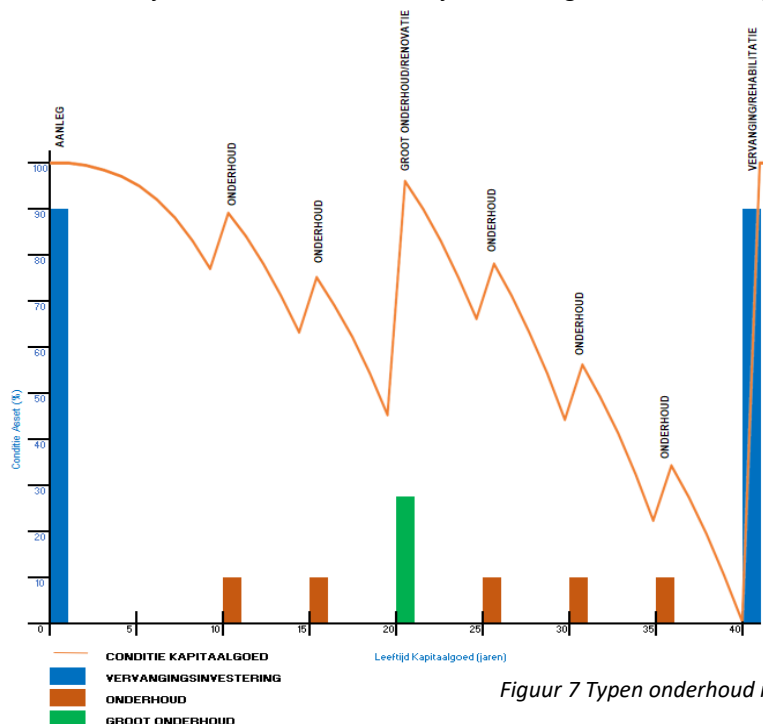
Vervanging van bomen

Bomen worden wanneer mogelijk op dezelfde plek herplant. Als dat niet kan, zoeken we een plek zo dicht mogelijk in de buurt. Bij vervanging van bomen letten we op voldoende variatie en bijdrage aan biodiversiteit van de boomsoorten. Hiermee gaan we ook uitval door ziekte en plagen tegen.

5.3 Manier van plannen

5.3.1 Planning van typen onderhoud

In figuur 7 is zichtbaar gemaakt wanneer dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging plaatsvinden tijdens de levensduur van bijvoorbeeld groen. De doorlooptijd van figuur 7 is fictief.

Figuur 7 Typen onderhoud in de levensduur van groenareaal.

Om het juiste onderhoud op het juiste moment uit te voeren, is het nodig dat dit goed wordt gepland. Hoe we plannen, beschrijven we in dit hoofdstuk.

5.3.2 Dagelijks onderhoud

Dagelijks onderhoud keert elk jaar in dezelfde vorm terug. Dit onderhoud wordt gepland in de jaarplanning van de eigen dienst groen, of in een contract met een aannemer dat voor enkele opeenvolgende jaren hetzelfde takenpakket omvat. Bij een verandering in werkwijze, wordt dit doorgevoerd in de jaarplanning van de eigen dienst groen of de contracten met aannemers.

5.3.3 Groot onderhoud en vervanging

Groot onderhoud en vervanging aan het einde van de levensduur vinden niet jaarlijks plaats. Voor deze typen onderhoud houden we in de gaten of er de komende jaren veel groot onderhoud of vervanging aan de orde is. Dit doen we door rekening te houden met de levensduur van het groen en door inspecties uit te voeren, zodat we weten hoe het groen eraan toe is.

Op deze manier weten we enkele jaren van tevoren welk groot onderhoud nodig is. Dit voeren we in principe uit binnen onze budgetten. Wanneer dat nodig is vragen we tijdig extra budget of krediet aan.

5.3.4 Integrale planning van groot onderhoud en vernieuwing

Wanneer mogelijk wordt er in het beheer van de openbare ruimte integraal gewerkt. Wanneer er integrale herinrichtingen plaatsvinden, bijvoorbeeld vanuit vervangingsopgaven voor wegen of riolering, wordt daarbij vaak ook groen vervangen. Bij deze projecten wordt er vanuit het groenbeheer meegedacht over de vervangingsopgave voor het groen binnen de plangebieden, de soortkeuze voor vervanging en de beheerbaarheid van het nieuwe groenareaal. Daarnaast wordt afgestemd hoe het project wordt bekostigd.

5.4 Uitbesteding

Het groenonderhoud wordt bewust zo veel mogelijk met de eigen dienst groen uitgevoerd. Eigen mensen zijn betrokken en kunnen snel anticiperen op klachten en meldingen vanuit bewoners. Hierdoor is de klanttevredenheid gewaarborgd. De wijkteams van de eigen dienst groen zijn het gezicht van de gemeente in de wijk.

Omdat volledig onderhoud met alleen eigen mensen niet meer lukt, wordt in de piekperiode (groeiseizoen) personeel ingehuurd. Ook zijn werkzaamheden, soms gedeeltelijk, uitbesteed aan aannemers. We hebben bijvoorbeeld een eigen bomenteam dat een deel van onderstaande werkzaamheden uitvoert.

De volgende zaken zijn uitbesteed aan derden:

- Ondersteuning op takenpakket eigen dienst groen
- Boomveiligheidscontrole (BVC)
- Nader technisch onderzoek bomen (NTO)
- Onderhoud deel van het bomenareaal
- Snoeien leipen De Brink
- Schouwen watergangen

- Maaien ruw gras
- Maaien ecologisch gras
- Onderhoud Boekelermeer ecozones
- Onderhoud natuurcompensatiegebieden Zuiderloo
- Extensief onderhoud Oosterbos (afgekocht) (excl. BVC bomen en maaien gazon)
- Bestrijding Eikenprocessierups
- Bestrijden Japanse Duizendknoop
- Kappen bomen en stobben frezen
- Plaatsen kerstboom
- Schapenbegrazing

5.5 Inspectie- en monitoring

5.5.1 Inspectie beeldkwaliteit

Elk jaar wordt de beeldkwaliteit vier keer gemeten volgens de methodiek van het CROW met de kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2023 (KOR2023). De vier metingen vinden plaats in verschillende kwartalen. Zo ontstaat een gebalanceerd beeld van de beeldkwaliteit gemeten over het hele jaar. Er worden voor de inspectie beeldmeetlatten gekozen die een representatie zijn van de verzorgende en technische kwaliteit van het groen, en de kwaliteit op zwerfafval.

De inspectie wordt uitgevoerd door een onafhankelijke derde partij. De resultaten worden teruggekoppeld aan de beheerder, die het onderhoud hierop kan bijsturen.

5.5.2 Toezicht

Onze toezichthouders voeren doorlopend controles uit op het werk van aannemers. Zij kijken of het uitgevoerde werk voldoet aan de basiskwaliteit van de gemaakte afspraken.

5.5.3 Inventarisatie groot onderhoud en vervanging

Jaarlijks maken toezichthouders en voormannen een ronde voor het bepalen en prioriteren van de opgaven voor groot onderhoud en vervanging. De resultaten worden gebruikt om de planning voor groot onderhoud en vervanging te maken of aan te passen.

5.5.4 Meldingen inwoners

De meldingen die inwoners doen over het groen zijn voor ons waardevolle informatie om incidenten te signaleren en kunnen een rol spelen in het prioriteren van onderhoud of vervanging. Deze worden geregistreerd in Fixi.

5.5.5 Inspectie bomen

De bomen in de gemeente Heiloo zijn opgedeeld in drie wijken. Jaarlijks wordt één wijk, dus ongeveer één derde van het bomenbestand, geïnspecteerd op veiligheid. Dit gebeurt middels een boomveiligheidscontrole (BVC). De BVC is een visuele boomveiligheidsinspectie. De inspectie is gericht op opsporing en registratie van (boom)gebreken die binnen een bepaalde tijdsperiode, in het kader van veiligheid, voorzienbare schade kunnen veroorzaken. Dit conform de landelijke richtlijn BoomVeiligheidsRegistratie (BVR).

De BVC is een momentopname. Het jaargetijde kan bepalend zijn voor de waarneembaarheid van gebreken (bijvoorbeeld vruchtlichamen van houtrotschimmels in het najaar). Het Handboek Bomen schrijft voor dat de BVC bij laan- en straatbomen 1 keer per 3 jaar uitgevoerd wordt. Afhankelijk van de gevaarzetting van bomen, wordt de controlefrequentie bepaald. Zie tabel 8. In Heiloo wordt op dit moment nog niet met deze frequenties een BVC uitgevoerd (zie knelpunten in hoofdstuk 3).

Mate gevaarzetting	Locatie	Frequentie BVC
Geen gevaarzetting	Bomen in bos(plantsoen) buiten bereik van een weg of (fiets)pad	Geen BVC
Algemene gevaarzetting	Straat- en laanbomen,	BVC eens in de 3 jaar
Verhoogde gevaarzetting	Winkelcentra, schoolpleinen, doorgaande wegen, bomen in bosplantsoen binnen bereik van een weg of (fiets)pad die veel dood hout creëren	BVC jaarlijks
Attentiebomen en risicobomen	Overall	BVC jaarlijks

Tabel 7 Gevaarzetting bij bomen.

5.5.6 Monitoring biodiversiteit

De schaapherder monitort 1 keer per jaar de ecologische waarde van de bermen en maakt een lijst van bijzondere soorten. Voor de percelen die volgens Kleurkeur worden beheerd, is er voorafgaand aan de werkzaamheden een monitoring waarvan een rapportage wordt gemaakt. Het doel is om zo inzicht te krijgen hoe het staat met de nectarindex.

Voor Kleurkeur wordt er jaarlijks een rapportage aangeleverd waarbij er inzicht is in de nectarindex. De Nectarindex is een meetmethode van stichting FLORON om te bepalen in welke mate een berm of grasland bijdraagt aan het behoud van insecten, vlinders en inheemse planten.

5.6 Informatiebeheer

Voor een goed beheerproces zijn kwalitatief goede areaalgegevens een eerste vereiste.

Een planmatig, effectief en structureel beheer en onderhoud vereist inzicht in het te beheren areaal. We zijn wettelijk verplicht om areaalgegevens via de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) actueel te houden welke via het kadaster wordt ontsloten. Gemeente is bronhouder, kadaster is verstrekker. Het domein BOR zorgt dat de landmeetkundige registratie door een externe partij wordt uitgevoerd. De geometrische gegevens gaan daarna naar de afdeling Gegevensbeheer om het in de BGT aan te (laten) passen.

Voor beheer en onderhoud zijn aanvullende en meer gedetailleerde gegevens nodig over het te beheren areaal, de leeftijdsopbouw en kwaliteit. In het gemeentelijke beheersysteem Gisib worden deze beheergegevens opgenomen. Een actueel, betrouwbaar en compleet ('ABC') inzicht in het beheerareaal is de basis voor het huidige data-gedreven werken in de openbare ruimte.

We hanteren het Informatiemodel Beheer Openbare Ruimte (IMBOR) bij de indeling en definities van de groentypen in het beheersysteem. In het IMBOR zijn landelijke afspraken gemaakt over objectgegevens voor beheer van de openbare ruimte. Het is een belangrijke basis die beheerders ondersteunt bij de opzet en invulling van hun beheersysteem. In bijlage 2 staat een tabel met daarin de definitie per groentype en het beheerdoel.

Momenteel maken wij voor het beheer van de groenbeheergegevens gebruik van de volgende systemen.

Beheersysteem	Wat leggen we vast	Wie werkt dit bij
Gisib conform IMBOR Gisib online voor onderweg	Hoeveelheid Locatie Jaar van aanleg Technische levensduur Kwaliteitsambitie Vervangingswaarde	Nieuw areaal: <ul style="list-style-type: none"> Projectleider doet inmeetverzoek en vult minimale objectgegevens. Na inmeten komen de gegevens via de BGT in Gisib. Areaalmutaties: <ul style="list-style-type: none"> Mutatieveroorzaker geeft mutatie door, bv. eigen dienst groen of aannemer. Beheerder valideert mutaties.
BGT	Wettelijk vereiste gegevens	Afdeling Gegevensbeheer
Apptimize	Metingen en resultaten beeldkwaliteitsinspecties	Inspecteur beeldkwaliteit

Tabel 8 Uitgangspunten gegevensbeheer en verantwoordelijke.

5.7 Financiering

5.7.1 Budgettype en budgethouders

Onderhoudstype	Financiering	Domein/Afdeling	Budgethouder
Besteedbaar budget			
Dagelijks onderhoud	Exploitatiebudget	Beheer Openbare Ruimte	Beheerder van Beheer Openbare Ruimte
Groot onderhoud	Exploitatiebudget	Beheer Openbare Ruimte	Beheerder van Beheer Openbare Ruimte
Vervanging einde levensduur	Krediet	Beheer Openbare Ruimte	Beheerder van Beheer Openbare Ruimte
Middelen eigen dienst groen			
Formatie eigen dienst groen t.b.v. onderhoud	fte's / loonsom eigen dienst groen	Eigen dienst groen Beheer Openbare Ruimte	Managers eigen dienst groen van Beheer Openbare Ruimte
Materieel eigen dienst groen t.b.v. groenonderhoud	Inventaris wagenpark, klein- en groot materieel	Eigen dienst groen Beheer Openbare Ruimte	Managers eigen dienst groen van Beheer Openbare Ruimte

Tabel 9 Budgettype en budgethouder per type onderhoud.

De budgetten in de begroting worden door de gemeenteraad vastgesteld bij de behandeling van de begroting. Deze budgetten zijn voor dagelijks onderhoud en groot onderhoud. Voor de uitvoering van vernieuwingsmaatregelen is het nodig om via de P&C-cyclus een krediet aan te vragen bij de raad.

De eigen dienst groen voert een groot deel van het onderhoud uit. De formatie en het materieel van de eigen dienst groen zijn in het beheer van de managers van de eigen dienst groen.

5.7.2 Proces financiering

De gemeenteraad kiest voor een kwaliteitsniveau in de openbare ruimte en stelt voor het onderhoud op dat niveau het exploitatiebudget voor dagelijks- en groot onderhoud vast. Ook de formatie en het materieel van de eigen dienst groen horen bij deze afweging. Nieuwe kwaliteitskeuzes leiden tot een wijziging in deze begroting. Er is dan sprake van een beleidswijziging. De raad kan zelf het initiatief nemen tot een dergelijke beleidswijziging, of het dagelijks bestuur via de portefeuillehouder legt een beleidswijziging voor aan de raad.

Het beschikbare budget voor het groenbeheer wordt jaarlijks geïndexeerd aan de hand van gemeentelijke prijsindices of indices als gevolg van marktontwikkelingen.

Het budget en de middelen van de eigen dienst groen worden jaarlijks aangevuld voor het nieuwe areaal dat de gemeente in beheer krijgt en aangepast op wijzigingen in het bestaande areaal. Het gaat bijvoorbeeld om oplevering van openbare ruimte rond nieuwbouw in uitbreidingsgebieden of om herontwikkeling van openbare ruimte. In hoofdstuk 6 staat een inschatting van de kosten van toekomstige areaalgroei.

5.8 Communicatie en participatie

De gemeente Heiloo wil inwoners en ondernemers meer betrekken bij het beheer van het groen. Dit willen wij doen door bewoners te betrekken bij de praktische invulling van groenreconstructies en bewoners goed te informeren op het gebied van beheer en onderhoud. Vanuit het groenbeheer dragen we bij aan de participatiedoelstelling met het wijkgericht werken en groenadoptie, zoals toegelicht in de volgende paragrafen. En natuurlijk handelen we meldingen af die te maken hebben met het groenbeheer.

5.8.1 Wijkgericht werken

Heiloo is verdeeld in verschillende wijken die één voor één worden bezocht door het college en de betreffende deskundige ambtenaren. Participatie vindt plaats in de vorm van bewonersavonden waar betrokken bewoners hun opmerkingen over beheer en inrichting van de openbare ruimte kunnen geven. Elke wijk komt één keer in de vier jaar aan de beurt. Op basis van alle bewonersvragen wordt groot onderhoud of vervanging van plantsoenen geprioriteerd. Deze dienstverlenende en vraaggerichte houding heeft al vele malen voor zeer positieve resultaten gezorgd.

5.8.2 Groenadoptie

Groenadoptie is onder voorwaarden mogelijk in de gemeente Heiloo. De gemeente stimuleert dit. De actuele regels omtrent groenadoptie zijn te vinden op de website van de gemeente Heiloo.

Geadopteerde vakken en/of boomspiegels worden op dit moment in veel gevallen verwaarloosd. Hier willen we verbetering in aanbrengen. Bij verwaarloosde vakken nemen we contact op met de inwoner(s) die het onderhoud doen. Wanneer we geen contactgegevens hebben, plaatsen we in verwaarloosde vakken een bordje met contactgegevens van de gemeente. In beide gevallen geven we de inwoner(s) drie maanden om het vak weer volgens afspraak te onderhouden. Als dit niet gebeurt, neemt de gemeente het vak weer in beheer.

We staan nieuwe adopties toe. We vragen daarbij een intentieverklaring te ondertekenen om het onderhoud goed uit te voeren en de gemeente op de hoogte te stellen wanneer het onderhoud door inwoners niet meer mogelijk is. Ook vermelden we de bovengenoemde werkwijze voor het weer overnemen van het beheer door de gemeente.

5.8.3 Afhandelen klachten en meldingen

Inwoners kunnen meldingen of klachten indienen over de openbare ruimte. Deze worden in eerste instantie afgehandeld door de eigen dienst groen. Wanneer een klacht of melding vragen oproept over de beheeraanpak of het geldende beleid, wordt de melding doorgespeeld naar de groenbeheerder van Domein Beheer Openbare Ruimte.

6 Financiën en personeel

6.1 Beschikbare middelen

Allereerst kijken we naar de beschikbare middelen die er zijn voor het onderhoud van het groen in de gemeente Heiloo.

6.1.1 Besteedbaar budget

Het **budget** in de begroting dat per jaar kan worden besteed aan contracten voor groenonderhoud met derden en kosten voor materiaal en stort voor de werkzaamheden van de eigen dienst groen, is als volgt.

Grootboek-nummer	omschrijving	Kosten-soort	omschrijving	2026	2027 e.v.
6570000	openbaar groen	421000	Belastingen	€ 11.740	€ 11.740
6570000	openbaar groen	435104	Ingeleend personeel	€ 124.028	€ 124.028
6570000	openbaar groen	438000	Ov. goed. en diensten	€ 157.564	€ 157.564
6570000	openbaar groen	438001	Energiekosten	€ 663	€ 663
6570000	openbaar groen	438004	onderhoud	€ 181.632	€ 56.632
6570000	openbaar groen	438008	advieskosten derden	€ 7.500	€ 7.500
6570000	openbaar groen	438011	Groot onderhoud	€ 265.688	€ 265.688
6240200	maaien en schouwen	438004	Onderhoud	€ 308.925	€ 308.925
Eindtotaal				€ 1.057.740	€ 932.740

Tabel 10 Beschikbare budgetten voor het onderhoud van groen.

6.1.2 Formatie en materieel eigen dienst groen

De **formatie** die beschikbaar is voor het werkpakket van de eigen dienst groen is weergegeven in tabel 11. Het budget voor ingeleend personeel (€ 124.000) voor dit takenpakket is omgerekend naar fte tegen marktprijzen. Voor details, zie bijlage 5.

Medewerkers	fte groenonderhoud	uren groenonderhoud
Medewerkers groen	13,9	16.480
Meewerkend voormannen	2,0	2.370
Bomenploeg	3,0	3.560
Ingeleend personeel ondersteuning eigen dienst groen	2,1	2.740
Totaal	21,0	25.150

Tabel 11 Beschikbare formatie voor groenonderhoud in 2026.

6.2 Kosten regulier onderhoud

6.2.1 Benodigde inzet eigen dienst groen

Er is doorgerekend wat de benodigde inzet aan arbeid is om te voldoen aan de vastgestelde kwaliteit op het takenpakket van de eigen dienst groen. Details van de doorrekening staan in bijlage 5.

Onderhoudstype	Berekende uren	Arbeidsaanbod (uren)	Vershil (uren)
Inzet eigen dienst groen op taken dagelijks onderhoud	19.070		
Inzet eigen dienst groen op taken groot onderhoud	5.220		
Inzet eigen dienst groen op vervanging einde levensduur	1.160		
Totaal	25.450	25.150	-300

Tabel 12 Doorgerekende benodigde arbeidsuren voor groenonderhoud en vergelijking met beschikbare capaciteit.

Er is een minimaal tekort zichtbaar op de doorgerekende taken. We concluderen dat de eigen dienst groen op dit moment voldoende capaciteit heeft om het eigen takenpakket op de afgesproken kwaliteit uit te voeren.

6.2.2 Benodigd budget

Het benodigd budget bestaat uit twee delen:

- Kosten voor onderhoudstaken van de eigendienst anders dan arbeid, namelijk materiaal en stortkosten voor het groenonderhoud.
- Budgetten benodigd voor het uitbestede werk, dat door derden wordt uitgevoerd. Het betreft in alle gevallen jaarlijkse, gemiddelde kosten.

De berekende jaarlijkse gemiddelde onderhoudskosten en de relatie tot de budgetten zijn weergegeven in tabel 15. De details per beheergroep staan in bijlage 6.

Kosten en budgetten bosgebieden vóór en na 2027

De bosgebieden zijn in het verleden minimaal onderhouden, wat heeft geleid tot een onderhoudsachterstand en veiligheidsrisico's. In het groenbeleidsplan zijn scenario's uitgewerkt voor het onderhoud van de bosgebieden. Op grond van het basisscenario is tijdelijk budget beschikbaar gesteld voor het onderhoud van de bosgebieden, tot en met 2026. Dit betreft jaarlijks € 125.000. In 2026 wordt geëvalueerd of dit bedrag voldoende is om de bosgebieden naar wens te onderhouden. Naar aanleiding van die evaluatie wordt in 2026 binnen de P&C-cyclus budget aangevraagd voor het onderhoud van de bosgebieden na 2026. Na 2026 zijn de kosten en budgetten voor de bosgebieden daarom nog niet bekend.

Kostenvergelijking 2026	Berekende kosten 2026	Budget 2026	Vershil
Dagelijks onderhoud	€ 622.000		
Groot onderhoud	€ 134.000		
Onderhoud bosgebieden t/m 2026	€ 125.000		
Onderhoud bosgebieden 2027 e.v.	PM		
Overige (vaste) kosten	€ 131.000		
Totaal exploitatie	€ 1.013.000	€ 1.057.740	€ 44.740

Tabel 13 Berekende jaarlijkse gemiddelde kosten en vergelijking met beschikbaar budget.

Er is voldoende budget om het onderhoud t/m 2026 uit te voeren. Na 2026 zijn de kosten voor onderhoud bosgebieden nog niet bekend, en is ook nog geen budget toegekend.

6.2.3 Benodigde kredieten voor vervanging

Er is op dit moment geen krediet beschikbaar voor vervangingen van groen. Kredieten worden in de praktijk aangevraagd wanneer een groter vervangingsproject aan de orde is, of groen wordt op locaties vervangen waar zich integrale herinrichtingsprojecten aandienen.

Op dit moment zijn er alleen beperkte vervangingen van groen aan de orde, zoals inboet van enkele bomen of struiken, of gedeeltelijke vervangingen. Dit valt onder groot onderhoud en wordt bekostigd vanuit de onderhoudsbudgetten. Binnen integrale projecten wordt werk met werk gemaakt, wat betekent dat binnen deze projecten ook groenvervangingen plaatsvinden.

6.3 Extra kosten opgaven, uitbreiding en indexering

6.3.1 Extra kosten voor opgaven

In hoofdstuk 4 zijn de opgaven benoemd waar aan gewerkt moet worden. Deze brengen in veel gevallen extra kosten met zich mee. De volgende opgaven zijn uitwerkt naar concrete beheermaatregelen met bijbehorende kosten.

Opgave hoofdstuk 4.2	Invulling in beheermaatregel
Beheer gericht op bestuivers	<ul style="list-style-type: none"> Bijzaaien ecologisch beheerd gras met bloem- en kruidenmengsels, op plekken waar dit nodig is voor vestiging van gewenste planten
Verschralen ecologisch gras	<ul style="list-style-type: none"> Verschralen ecologisch gras
Boomspiegels beplanten	<ul style="list-style-type: none"> Boomspiegels beplanten met vaste planten
Biodiversiteit Noorder- en Zuiderneg verbeteren	<ul style="list-style-type: none"> Noorder- en Zuiderneg: meer gelaagdheid Noorder- en Zuiderneg: meer gradiënten Noorder- en Zuiderneg: meer zachte oevers
Beplanting met bijzondere accenten op buurtniveau toevoegen	<ul style="list-style-type: none"> Meer vaste plantenvakken

Blokhagen vervangen door natuurlijke heesters	<ul style="list-style-type: none"> Blokhagen vervangen door natuurlijke heesters
Meer fruitbomen en vruchtdragende heesters aanplanten	<ul style="list-style-type: none"> Meer fruitbomen (per boom)
Meer bomen aanplanten	<ul style="list-style-type: none"> Meer straat- en parkbomen (per boom)
Wadi en greppels toevoegen	<ul style="list-style-type: none"> Meer wadi's (verlaagd, excl. slokop) Meer greppels
Meer faunapassages	<ul style="list-style-type: none"> Maatwerk, geen kostenraming opgenomen

Tabel 14 Vertaling van opgaven naar maatregelen.

Voor een gedeelte van de opgaven zijn de meerkosten berekend op basis van een voorstel voor aanpassingen in het groenareaal. Voor een aantal veranderingen, zoals meer groen, bomen, wadi's en greppels, is een stukprijs gegeven. Dit geeft een indicatie van de kosten die gemaakt moeten worden wanneer hier concrete plannen voor worden gemaakt. Deze berekeningen staan in bijlage 7. De extra kosten vormen geen onderdeel van de financiële paragraaf van dit beheerplan.

6.3.2 Groei van Heiloo

Op dit moment zijn er ca. 11.350 woningen in de gemeente Heiloo. Dit betekent, met de doorrekening van de kosten van het groenareaal, dat er ca. €89 en 0,002 aan fte per huishouden benodigd is voor het onderhoud van dit groenbeheerplan. In onderstaande tabel is ook aangegeven wat dit betekent bij het voorbeeld van een realisatie van 300 woningen.

	2026	Per huishouden	Voorbeeld realisatie 300 woningen
Aantal huishoudens	11.350	1	11.650
Benodigd budget	€ 1.013.000	€ 89,25	€ 1.040.000
Benodigd aantal fte	21,9	0,002	22,5

Tabel 15 Stijging benodigd budget en capaciteit eigen dienst groen, ten opzichte van doorgerekende benodigde middelen in dit beheerplan voor jaar 2026. Deze kosten zijn exclusief het materieel (wagenpark en machines) van de eigen dienst. Deze zijn in de doorrekening niet meegenomen.

6.3.3 Indexering

Alle genoemde bedragen zijn exclusief indexering. Indexering dient jaarlijks in de begroting te worden doorgevoerd naar aanleiding van prijsstijgingen (inflatie) in het afgelopen jaar. Het voorspellen van indexeringen is zeer risicovol en geeft daarom geen goede weergave van toekomstig benodigde budgetten.

7 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het huidige areaal en kwaliteit, en de doorrekening van de kosten, volgen conclusies en aanbevelingen op het gebied van:

- Basis op orde
- Uitvoering geven aan beleid
- Budget en capaciteit eigen dienst groen

Basis op orde

Voor dit beheerplan is gekeken naar het huidige areaal en de kwaliteit daarvan. Daaruit volgen enkele conclusies en adviezen om verder te werken aan een goede manier van beheren: de basis op orde.

Conclusies

- De basis hebben we voor een groot deel op orde: de veiligheid en technische staat van het groen zijn op dit moment goed, en ook de beeldkwaliteit is op veel onderdelen in orde.
- Op dit moment hebben we niet op alle onderdelen de juiste areaalgegevens om het onderhoud planmatig uit te voeren. Met name de leeftijd van areaal is niet altijd vastgelegd. Ook worden mutaties niet altijd goed verwerkt, net als revisies vanuit projecten of nieuwe aanleg.
- Beeldkwaliteit B wordt niet overal gehaald, met name op overgroei en onkruid in beplanting. Een tekort aan capaciteit bij de buitendienst is één van de oorzaken, maar mogelijk niet de enige. Andere oorzaken zijn op dit moment niet in beeld.
- Het onderhoud van de bosgebieden is in het verleden onvoldoende uitgevoerd, wat tot achterstanden heeft geleid. Er wordt nu een inhaalslag gemaakt met budgetten die zijn toegekend tot en met 2026. In 2026 wordt het onderhoud en het benodigde budget geëvalueerd.
- Groenadoptievakken worden nu te vaak verwaarloosd. Vaak komt dit doordat degene die het vak onderhoudt, verhuist. We werken voortaan volgens de werkwijze in dit beheerplan, waarin we actief vakken terug in onderhoud te nemen bij verwaarlozing.

Adviezen

- Om de voortgang te evalueren is het belangrijk om dit beheerplan gedurende de looptijd te evalueren. Het advies is om dit uiterlijk te doen na 4 jaar, dus in 2029.
- Om de areaalgegevens compleet te maken zijn inventarisaties nodig van de onderdelen die nu incompleet zijn. Dit betekent dat er buiten inventarisaties moeten worden gedaan om de eigenschappen en leeftijd van dit areaal in beeld te brengen en te verwerken in het beheersysteem.
- Mutaties en revisies van het areaal uitvoeren volgens de werkwijze in dit beheerplan (5.6).
- Onderzoeken wat, naast een capaciteitstekort, andere mogelijke oorzaken zijn van het niet halen van de beeldkwaliteit op enkele onderdelen. Daarbij zijn de volgende richtingen te adviseren:
  - In hoeverre wordt er gestuurd op beeldkwaliteit? Worden inspectierapportages ingezet om werk anders in te plannen? Wordt er op onderdelen ook gestuurd op frequentie? Zijn hierin aanpassingen nodig?
  - In hoeverre lukt het nu om in het groeiseizoen extra mensen in te zetten op het groen dat moet voldoen aan beeldkwaliteit? Worden mensen niet ingezet op onderdelen die al voldoende op kwaliteit zijn? Wat is er voor nodig om hier wel op te sturen?
  - Worden er bij de inspectie beeldkwaliteit geen onderdelen geïnspecteerd die niet op beeld hoeven te worden onderhouden? In hoeverre vervuult dit de meetresultaten?

- Het is belangrijk om het onderhoud van de bosgebieden uit te blijven voeren. Het advies is om vanuit Domein BOR voor de evaluatie van de budgetten in 2026 een meerjarenonderhoudsplan voor de bosgebieden in de evaluatie op te nemen, om te zorgen voor een onderbouwing voor de budgetten tot en met 2035.
- Om intern de kennis beter te delen, periodiek kennis laten delen door een ervaren medewerker bij interne overleggen, bijvoorbeeld in de vorm van een themasessie. Belangrijke kennis over interne processen of producten vastleggen in proces- en productbladen.

Uitvoering geven aan beleid

Voor dit beheerplan is gekeken naar het huidige beleid en in hoeverre dit verder moet worden vertaald naar de uitvoering van het onderhoud. Daaruit volgen enkele conclusies en adviezen om meer beleid te vertalen naar beheer.

Conclusies

- We zijn al actief bezig uitvoering te geven aan een aantal beleidsdoelen. We dragen bij aan ecologie: we passen bokashi toe, maken takkenrillen, maaien ecologisch en volgens Kleurkeur van de Vlinderstichting. We hebben natuurvriendelijke oevers, we vergroenen al langs enkele wegen, we beplanten boomspiegels en letten bij soortkeuze op de waarde voor de biodiversiteit. Op het gebied van klimaatadaptatie letten we er bij de soortkeuze op dat deze klimaatbestendig zijn. Groene parels beschermen we door de lijst met monumentale bomen actueel te houden.
- Houtwallen worden op dit moment niet conform beleid beheerd.
- De biodiversiteit in de Noorder- en Zuiderneg moet volgens het groenbeleidsplan worden verbeterd. Daarvoor is het nodig om areaal om te vormen in deze gebieden.
- Ecologisch beheer kunnen we verder verbeteren door meer te vergroenen langs wegen, wadi's en greppels toe te voegen, meer bomen aan te planten, blokhagen te vervangen door natuurlijke heesters en ecologisch gras ook actief bij te zaaien en te verschralen. Dit brengt vaak kosten met zich mee.
- Voor inwoners kunnen we accenten in de beplanting op buurtniveau aanbrengen. Ook willen we meer eetbaar groen, door fruitbomen en vruchtdragende heesters aan te planten.

Adviezen

- Houtwallen beheren conform de beheermaatregelen in dit beheerplan om te handelen conform beleid.
- De Noorder- en Zuiderneg meer biodivers maken door in een deel van het bosachtige gebied meer gelaagdheid aan te brengen, langs randen gradiënten aan te brengen en zachte oevers te realiseren.
- De grond verschralen bij een deel van het ecologisch gras. Het ecologische gras op plekken waar de kruidendiversiteit laag is, bijzaaien.
- Locaties uitzoeken waar op basis van de kaarten van de klimaatstresstest wadi's en/of greppels kunnen worden toegevoegd.
- Locaties uitzoeken waar bomen kunnen worden toegevoegd en waar blokhagen kunnen worden vervangen door natuurlijke heesters.
- Locaties uitzoeken in wijken voor accenten (soortkeuze) en eetbaar groen.
- Een meerjarenonderhouds- en vervangingsplanning maken met de hoeveelheden en planning van groot onderhoud en vervangingen, voor de eigen planning en voor financiële voorspelbaarheid richting het bestuur. Wanneer het nodig is om te vervangen vóór het einde van de levensduur, brengt dit nieuwe investeringen met zich mee.

- Meer biodiversiteit brengt vragen met zich mee van inwoners. Het is van belang dat er een helder afwegingskader wordt geboden voor de afweging tussen biodiversiteit en beheer op beeldkwaliteit, en dat dit goed wordt gecommuniceerd naar de inwoners van Heiloo.

Budget en capaciteit

Op basis van de doorrekening van het onderhoud, en een analyse van de opgaven, zijn er de volgende conclusies en adviezen ten aanzien van budget en capaciteit.

Conclusies en adviezen

- We zien op dit moment dat er voldoende capaciteit is bij de eigen dienst groen om het werkpakket uit te voeren.
- Er is geen structureel krediet om de gemiddelde jaarlijkse vervangingen van groen uit te voeren. Op dit moment is het voldoende dat de vervangingen plaatsvinden binnen integrale herinrichtingen. Kleine vervangingen vallen onder het groot onderhoud en worden uit de budgetten betaald. Wanneer zich een grote vervangingsopgave aandient, wordt tijdig krediet aangevraagd.
- Het is nodig in de toekomst te zorgen dat budgetten meestijgen met areaaluitbreiding en jaarlijkse indexatie. Dit is onderdeel van de P&C-cyclus.
- Om de bosgebieden na 2026 te blijven onderhouden is het nodig om, als onderdeel van de evaluatie in 2026, budget voor onderhoud tot en met 2035 aan te vragen.
- Voor het realiseren van opgaven zijn extra budget en, in sommige gevallen, kredieten nodig. Een indicatie staat in bijlage 7. Omdat deze niet zijn toegekend als onderdeel van het groenbeleidsplan, is het nodig om deze extra kosten als keuze aan de raad voor te leggen.

Bijlage 1: Wettelijke kaders

Burgerlijk Wetboek – Zorgplicht

De eigenaar van de grond is tevens eigenaar van de boom. Als een boom door bijvoorbeeld een vallende tak schade geeft is de boomeigenaar aansprakelijk als niet is voldaan aan de zorgplicht. Het Burgerlijk Wetboek (art. 6.162) stelt zo'n gevallen tak als een 'onrechtmatige daad' als de boom niet goed is onderhouden. De boomeigenaar heeft dan dus schuld en moet de schade vergoeden. Wanneer een boomeigenaar kan aantonen dat hij aan de zorgplicht voldaan heeft, dan is de boomeigenaar niet aansprakelijk.

Een boomeigenaar voldoet aan de zorgplicht doormiddel van een uitgevoerde BVC en het uitvoeren van de opgelegde boommaatregelen uit de BVC. Om dit te boren, is registratie van veiligheidsonderzoek van de boom en het uitgevoerde onderhoud noodzakelijk. In geval van aansprakelijkstelling bij schade kan dan worden aangetoond dat er zorgvuldig is gehandeld. Op basis van rechtspraak wordt in de praktijk onderscheid gemaakt in:

- *Algemene zorgplicht:* Voor alle bomen geldt regulier onderhoud en regelmatige systematische controle op uitwendige gebreken. Uit jurisprudentie blijkt dat controle eens per drie jaar voldoende is. Het moet dan wel door een gecertificeerd boomveiligheidscontroleur uitgevoerd en beknopt gerapporteerd worden.
- *Verhoogde zorgplicht:* Dit betreft zgn. 'attentiebomen' waarbij eerder geconstateerde gebreken jaarlijks visueel gecontroleerd moeten worden.
- *Onderzoekplicht:* De onderzoekplicht betreft bomen die bij visuele controle potentieel gevaarlijke gebreken vertonen. Dit geldt voor bomen uit algemene en/of verhoogde zorgplicht. Afhankelijk van de aard en omvang van gebreken wordt een nader onderzoek uitgevoerd die adequate maatregelen aangeeft om de veiligheid te garanderen.

Wanneer een schadegeval zich voordoet, gebruikt de gemeente de geregistreerde gegevens over de veiligheidscontrole en het uitgevoerde onderhoud om bij een eventuele schadeclaim zo mogelijk aan te tonen dat aan de zorgplicht is voldaan.

Natuurbescherming in de omgevingswet

De Wet Natuurbescherming is 1 januari 2024 opgegaan in de Omgevingswet en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving. Het doel van de wet is onder andere het behoud en herstel van de biodiversiteit. Bomen spelen voor veel organismen een belangrijke rol als bron van voedsel, vocht, veiligheid en voortplanting. Daarom is het belangrijk dat we ook op gemeentelijk niveau maatregelen treffen om biodiversiteit te behouden en te beschermen. Voor het dagdagelijks beheer en onderhoud van bomen betekent dit:

- Het uitvoeren van een flora en fauna scan voordat gestart wordt met het uitvoeren van werkzaamheden in de boomkroon. Er wordt hier onder andere gekeken naar de aanwezigheid van nesten en holten in de boom. Worden deze aangetroffen dan is nader onderzoek nodig of wordt het werk uitgesteld of niet uitgevoerd.
- Er wordt gewerkt volgens het plan van aanpak/ uitvoeringsplan dat onderdeel is van de aanbesteding van het raambestek en werkbestek voor bomen. De gemeentelijke ecologen zijn hierbij betrokken geweest.

- Er wordt gewerkt volgens de gedragscode soortenbescherming gemeenten. We streven ernaar om vanaf 2026 te werken volgens de versie van juni 2025.

Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden

De Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) regelt de toelating, het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, ook wel chemische bestrijdingsmiddelen genoemd.

Binnen de gemeente Heiloo is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het reguliere onderhoud van de openbare ruimte in beginsel *niet* toegestaan. Voor de cultureelrijke beplantingen betekent dit specifiek dat:

- Gebruik van chemisch bestrijdingsmiddelen tegen ongewenste en/of woekerende kruiden in plantvakken niet zijn toegestaan.
- Er mogen geen chemische gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast tegen ziekten en plagen in beplantingen, zoals buxusmineermot.

Bijlage 2: Definities groentypen conform IMBOR

Type	Definitie en beheerdoel
Bomen algemeen Bomen in verharding Bomen in gras	Boom waarbij de omgeving voorwaarden stelt aan het eindbeeld en waarbij een takvrije zone of een takvrije stam wordt voorgeschreven. Eindbeeld: vorm van een boom in volgroeide staat, omschreven door middel van takvrije zone en/of takvrije stam. Alleen bomen in verharding hebben een zogenoemde boomspiegel die onkruidvrij gehouden wordt.
Leibomen	Boom die wordt beheerd door periodiek leiden. Leiden is het selecteren, buigen en aanbinden van gesteltakken en het verwijderen van niet-gewenste takken en twijgen.
Knotbomen	Boom die wordt beheerd door periodiek knotten. Knotten is het verwijderen van het hout, staande op en rond de knot.
Vormbomen	Boom, anders dan knot-, lei- of gekandelaberde boom, die wordt beheerd door periodiek snoeien of scheren met als doel de boom een specifieke vorm te geven en te laten behouden. Een vormboom is een boom met een groeiwijze waarbij het snoeien is gericht op duurzame instandhouding van de gewenste (gecultiveerde) vorm.
Heesters algemeen	Alle overige heesters, niet zijnde, botanische rozen of heesterrozen, incl. gemengde heesterbeplantingen. Heesters zijn houtige gewassen die zich onder of vanaf de grond vertakken, struikvormend zijn en een opgaand karakter hebben.
Botanische rozen	Type gedetailleerd van struiken, struweel. Het zijn wilde, niet gekruiste of geënte rozensoorten. Veelal enkelvoudige bloemen, voorbeeld Rosa canina.
Bodembedekkers	Heesters met een maximale hoogte van 0,60 meter die door hun natuurlijke groeiwijze en hun plantafstand de bodem volledig bedekken.
Struikrozen	Groenobject bestaande uit rozen niet-zijnde botanische rozen, heesterrozen (heesters) of bodembedekkende rozen (bodembedekkers). Dit type beplanting heeft een hoge sierwaarde en het beheer is gericht op het behoud van de sierwaarde.
Bosplantsoen	Opgaande beplanting van houtige gewassen met struikvormers en boomvormers, die extensief wordt beheerd.
Houtwallen	Terreindeel zijnde een afscheiding met beperkte breedte en beplant met bomen of struiken.
Vaste planten	Planten die langer dan twee jaar leven, in het voorjaar uitlopen, in de regel 's zomers bloeien, in de herfst afsterven terwijl wortels overblijven om weer in het voorjaar uit te lopen. Kruidachtige (niet houtig)
Haag (lijn)	Gesloten lijnvormige beplanting, waarvan de hoogte en breedte door middel van knippen in stand wordt gehouden.
Blokhaag	Al of niet gemengde brede heesterbeplanting die aan de bovenkant en de zijkant(en) wordt geschoren, in de vorm van een blok. Verschil met de lijnvormige haag is de grotere breedte. Ook wel geschoren heestervak genoemd.
Gazon	Verschijningsvorm: grasterrein met relatief uniform grasmengsel zonder onkruid, met een maximale hoogte van 70 mm, Functie: verfraaiing, onderdeel van de groenstructuur zoals vastgelegd in beleid, Beheer: Wordt veelal intensief gemaaid.

Gazon zichthoek	De uitzichtdriehoek is het driehoekige gebied tussen twee takken van een kruispunt waarin zich geen objecten mogen bevinden die de bestuurder het uitzicht op de kruisende weg ontnemen.
Ruw gras	Verschijningsvorm: grasterrein met gevarieerd grasmengsel met kruidachtigen, met een min of meer ruig karakter, met een maximale hoogte van 1000 mm Functie/doel: verschillende functies, Beheer: extensief, de maaifrequentie ligt veelal tussen de 1-2 en 6x maaien per jaar, veelal wordt er geklepeld.
Bermen ecologisch	Beheer met oog op ecologie. Geen IMBOR-definitie.
Watergang	Een voor de waterbeheersing bestemde geul met een vlakke bodem die meestal permanent water bevat.
Vijver	Een aan het oppervlak gelegen, niet lijnvormige, natuurlijke dan wel kunstmatige verdieping van de bodem die, eventueel periodiek, gevuld is met water.
Greppel	Gegraven open afvoer voor de afwatering of ontwatering van het omringende gebied, die afwatert op een sloot of een natuurlijke watergang en meestal droog staat.
Bos	Begroeiing die een dusdanige aantal bomen betreft dat deze een min of meer gesloten geheel vormen of, na volgroeïing van de bomen, zullen vormen.
Begrazen	Rust- en/of verblijfplaats voor grazers en andere diersoorten. Soms 'begrazingsgebied' genoemd. Valt hieronder wanneer het gebied bedoeld is om de grazers voedsel, drinkwater, beschutting en soortgenoten te bieden.
Rietland	Terreindeel overwegend begroeïd met rietvegetatie.
Braakliggend	Registratie of een object (tijdelijk) niet de beoogde functie vervult.

Tabel 16 Beschrijving areaaltypen volgens IMBOR.

Bijlage 3: Uitleg CROW-beeldkwaliteit

Aan de meeste kapitaalgoederen in de gemeente wordt beeldgericht gewerkt. Bij beeldgericht werken wordt gestuurd op de afgesproken kwaliteitsnorm met behulp van beelden. Aan de hand hiervan zijn belanghebbenden binnen en buiten de organisatie goed te informeren over de doelstellingen en de resultaten van de verschillende beheermaatregelen. Een voorbeeld van deze beelden is hieronder te zien.

Verrekenen op beeld via RAW-hoofdcode 71.38.01

Meubilair-recreatieve voorziening-bank(en) en/of tafel-scheefstand				
A+	A	B	C	D
				
De bank(en) en/of tafel staat recht.	De bank(en) en/of tafel staat licht scheef.	De bank(en) en/of tafel staat duidelijk waarneembaar scheef.	De bank(en) en/of tafel staat fors scheef.	De bank(en) en/of tafel staat zo scheef dat dit gevaar oplevert en/of het functioneren hindert.
scheefstand 0 graden per voorziening	scheefstand ≤ 1 graad per voorziening	scheefstand ≤ 3 graden per voorziening	scheefstand ≤ 6 graden per voorziening	scheefstand > 6 graden per voorziening

Tabel 17 Voorbeeld beeldmeetlat scheefstand banken.

Het CROW heeft een landelijke kwaliteitscatalogus opgesteld (KOR2023) met daarin ruim 200 schaalbalken. In de gemeente gebruiken we een aantal van deze schaalbalken voor de kwaliteitsbeoordeling van de openbare ruimte op beeldkwaliteit.

In dit voorbeeld beschrijven de schaalbalken de kwaliteit van het straatmeubilair. De schaalbalken zijn verdeeld in 5 kwaliteitsniveaus, variërend van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D). Alle 5 de onderhoudsniveaus zijn in de praktijk aan te treffen. Om het ambitieniveau te formuleren en eventueel voor te schrijven in een opdracht, worden alleen de niveaus A, B en C gebruikt. Niveau D is bedoeld om aan te geven dat niveau C niet behaald is. Bij niveau A+ spreken we vooral over opleveringskwaliteit, die moeilijk voor langere tijd vast te houden is. Per schaalbalk kan de gewenste kwaliteit – de ambitie – per gebied worden gekozen. De kwaliteitseisen worden opgenomen in beeldbestekken en beleidstukken.

Vijf onderhoudsniveaus				
A+	A	B	C	D
Zeer hoog	Hoog	Basis	Laag	Zeer laag
Nagenoeg ongeschonden	Mooi en comfortabel	Functioneel	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkstelling of sociale veiligheid

Tabel 18 Beschrijving onderhoudsniveaus CROW-beeldkwaliteit.

Niet voor alle onderdelen van de openbare ruimte is beeldkwaliteit van toepassing. Voor sommige onderdelen is de technische kwaliteit of veiligheid leidend.

Bijlage 4: Overzichtskaart Houtwallen Zuiderloo en Zandzoom

Figuur 8 Overzichtskaart houtwallen Zuiderloo en Zandzoom. De gele lijnen betreffen de houtwallen. Rode lijnen betreffen historische hagen.

Bijlage 5: Toelichting middelen

Arbeidsaanbod taken eigen dienst groen

Om het arbeidsaanbod in fte te vergelijken met de doorgerekende groentaken, is het nodig om de productieve uren te bepalen en het organisatieverlies van de uren af te trekken.

De productieve uren en het organisatieverlies van de eigen dienst groen is als volgt vastgesteld door de gemeentelijke organisatie.

Improductief	Uren eigen dienst groen
Contractuele uren per fte	1822
Verlof	198
Ziekte	91
Indirect productief	153
Werkbare uren	1380

Tabel 19 Berekening productieve uren buitendienst groen Heiloo.

Het berekenen van organisatieverlies is nodig om te vergelijken met de doorgerekende benodigde uren, omdat het rekenmodel hiermee geen rekening houdt. Op basis van de tijd die wordt besteed aan aanrijtijden en pauzes onder werktijd, is het organisatieverlies als volgt bepaald.

Organisatieverlies	%
Rijtijd pauzes en tussen klussen	12%
15 minuten ochtendpauze	2%
Totaal	14%

Tabel 20 Berekening organisatieverlies buitendienst groen Heiloo.

Met in acht name van de productieve uren en organisatieverlies is het arbeidsaanbod voor de groentaken als volgt.

Voor het ingeleende personeel is een marktconform aantal productieve uren gebruikt. Omdat aannemers efficiënt plannen en bijvoorbeeld geen rijtijden hebben naar pauzelocaties, wordt bij het ingeleende personeel geen organisatieverlies gerekend.

Medewerkers	fte	Bruto direct prod. uren / fte	Organisatieverliezen %	Normuren totaal / jaar
Medewerkers groen	13,89	1380	14,00%	16.485
Meewerkend voormannen	2	1380	14,00%	2.374
Bomenploeg	3	1380	14,00%	3.560
Ingeleend person. onderst. eigen dienst groen	2,14	1487	14,00%	2.740
Totaal	21,0			25.159

Tabel 21 Berekening aantal netto productieve uren zonder organisatieverlies van de buitendienst groen ("schoffel aan de grond") voor vergelijking met doorrekening.

Bijlage 6: Detail kostentoe-rekeningen

Uren eigen dienst groen

Onderhoud type	Areaal	Eenheid	Dagelijks onderhoud	Groot onderhoud	Reservering vervanging	Totaal berekende uren
Totaal			19071	5219	1155	25445
BEHEER GROEN			17205	5219	1155	23579
BOMEN			2775	1636	338	4749
Bomen algemeen	6150,0	stuk	919	396	79	1394
Bomen in verharding	907,0	stuk	348	59	45	452
Bomen in gras	7883,0	stuk	1182	512	147	1841
Leibomen	174,0	stuk	45	118	10	173
Knotbomen	1036,0	stuk	174	272	33	479
Vormbomen	219,0	stuk	57	147	13	217
Kandelaberen	195,0	stuk	51	132	11	194
BEPLANTINGEN			10438	2981	653	14072
Heesters en botanische rozen	715,1	are	3754	826	183	4763
Bodembedekkers	398,9	are	1953	463	102	2518
Struikrozen	4,2	are	92	8	2	103
Bosplantsoen	2574,0	are	1734	1083	0	2816
Bosplantsoen intensief (houtwallen)	54,9	are	1	0	0	1
Vaste planten	55,0	are	822	598	20	1440
Hagen (lijn)	76,4	are	628	1	104	733
Blokhagen	176,8	are	1453	3	242	1698
GRASVELDEN			3536	247	163	3946
Gazon	4006,8	are	3536	247	163	3946
Zichthoeken (aannemer)	0,2	are	0	0	0	0
Ruw gras bermen	4823,1	are	0	0	0	0
Ruw gras bermen handmatig aannemer	0,7	are	0	0	0	0
Bermen ecologisch	2746,0	are	0	0	0	0
OVERIGE OPPERVLAKTEN			373	355	0	728
Bos	4224,3	are	304	355	0	659
Grasland overig (begrazen, riet, braakliggend)	879,6	are	69	0	0	69
SCHOUWEN			83	0	0	83
Schouwen lengte	47706,0	meter	72	0	0	72
Schouwen oppervlakte	22,3	are	0	0	0	0
Greppels	7678,0	meter	12	0	0	12
REINIGING IN GROEN			1116	0	0	1116
ZWERFAFVAL			539	0	0	539
Vuil in beplantingen	4098,5	are	228	0	0	228
Vuil in bos	4224,3	are	190	0	0	190
Vuil op gazon	4006,8	are	69	0	0	69
Vuil in ruw gras / braakliggend / begrazing	5660,4	are	35	0	0	35
Vuil in ecologisch gras	2746,0	are	17	0	0	17
BLAD			577	0	0	577
blad in beplantingen	1426,4	are	66	0	0	66
Blad gazon / recreatief gras	4006,8	are	481	0	0	481
Blad op bloemrijk grasland	2746,0	are	0	0	0	0
Blad op ruw gras/ruigte/braakliggend	4824,0	are	30	0	0	30
OVERIG			750	0	0	750
Gladheidsbestrijding gem. p.j.			650	0	0	650
Piketdienst gem. p.j.			100	0	0	100

Tabel 22 Detail doorrekening benodigde capaciteit voor het werkpakket van de buitendienst groen van de gemeente Heiloo.

Kosten eigen dienst groen

Hieronder zijn de uren van de eigen dienst weergegeven in euro's. Hierbij zijn de uren omgerekend naar bedragen.

Onderhoud type	Areaal	Eenheid	Dagelijks onderhoud (uren)	Groot onderhoud (uren)	Reservering vervanging (uren)	Totaal berekende uren
Totaal			€ 179.214	€ 34.223	€ 148.338	€ 361.776
BEHEER GROEN			€ 158.714	€ 34.223	€ 148.338	€ 341.275
BOMEN			€ 120.005	€ 6.732	€ 82.034	€ 208.772
Bomen algemeen	6150,0	stuk	€ 43.910	€ 2.041	€ 26.949	€ 72.900
Bomen in verharding	907,0	stuk	€ 7.440	€ 304	€ 11.419	€ 19.163
Bomen in gras	7883,0	stuk	€ 56.802	€ 2.642	€ 36.040	€ 95.484
Leibomen	174,0	stuk	€ 1.342	€ 151	€ 1.356	€ 2.848
Knotbomen	1036,0	stuk	€ 7.320	€ 1.236	€ 3.046	€ 11.602
Vormbomen	219,0	stuk	€ 1.688	€ 189	€ 1.706	€ 3.582
Kandelaberen	195,0	stuk	€ 1.504	€ 169	€ 1.519	€ 3.192
BEPLANTINGEN			€ 35.493	€ 20.380	€ 64.669	€ 120.542
Heesters en botanische rozen	715,1	are	€ 11.319	€ 3.585	€ 21.756	€ 36.660
Bodembedekkers	398,9	are	€ 8.591	€ 2.487	€ 16.656	€ 27.735
Struikrozen	4,2	are	€ 299	€ 0	€ 837	€ 1.135
Bosplantsoen	2574,0	are	€ 4.565	€ 11.926	€ 0	€ 16.491
Bosplantsoen intensief (houtwallen)	54,9	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Vaste planten	55,0	are	€ 2.590	€ 2.378	€ 6.371	€ 11.339
Hagen (lijn)	76,4	are	€ 2.453	€ 1	€ 5.747	€ 8.201
Blokhagen	176,8	are	€ 5.676	€ 3	€ 13.302	€ 18.981
GRASVELDEN			€ 2.567	€ 7.111	€ 1.635	€ 11.313
Gazon	4006,8	are	€ 2.567	€ 7.111	€ 1.635	€ 11.313
Zichthoeken (aannemer)	0,2	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Ruw gras bermen	4823,1	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Ruw gras bermen handmatig aannemer	0,7	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bermen ecologisch	2746,0	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
OVERIGE OPPERVLAKTEN			€ 648	€ 0	€ 0	€ 648
Bos	4224,3	are	€ 564	€ 0	€ 0	€ 564
Grasland overig (begrazen, riet, braakliggend)	879,6	are	€ 84	€ 0	€ 0	€ 84
SCHOUWEN			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Schouwen lengte	47706,0	meter	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Schouwen oppervlakte	22,3	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Greppels	7678,0	meter	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
REINIGING IN GROEN			€ 6.098	€ 0	€ 0	€ 6.098
ZWERFAFVAL			€ 1.771	€ 0	€ 0	€ 1.771
Vuil in beplantingen	4098,5	are	€ 1.119	€ 0	€ 0	€ 1.119
Vuil in bos	4224,3	are	€ 266	€ 0	€ 0	€ 266
Vuil op gazon	4006,8	are	€ 283	€ 0	€ 0	€ 283
Vuil in ruw gras / braakliggend / begrazing	5660,4	are	€ 70	€ 0	€ 0	€ 70
Vuil in ecologisch gras	2746,0	are	€ 34	€ 0	€ 0	€ 34
BLAD			€ 4.327	€ 0	€ 0	€ 4.327
blad in beplantingen	1426,4	are	€ 2.668	€ 0	€ 0	€ 2.668
Blad gazon / recreatief gras	4006,8	are	€ 1.599	€ 0	€ 0	€ 1.599
Blad op bloemrijk grasland	2746,0	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Blad op ruw gras/ruigte/braakliggend	4824,0	are	€ 59	€ 0	€ 0	€ 59
OVERIG			€ 14.403	€ 0	€ 0	€ 14.403
Overige goederen en diensten (licentie norminstituut)			€ 2.000	€ 0	€ 0	€ 2.000
Belastingen			€ 11.740	€ 0	€ 0	€ 11.740
Energie			€ 663	€ 0	€ 0	€ 663

Tabel 23 Detail doorrekening kosten voor het benodigde materieel, materiaal en stort voor het werkpakket van de eigen dienst groen.

Kosten derden

Onderhoud type	Areaal	Eenheid	Dagelijks onderhoud (uren)	Groot onderhoud (uren)	Reservering vervanging (uren)	Totaal berekende uren
Totaal			€ 443.125	€ 225.025	€ 146.374	€ 814.523
BEHEER GROEN			€ 420.625	€ 225.025	€ 146.374	€ 792.023
BOMEN			€ 45.864	€ 53.347	€ 121.623	€ 220.834
Bomen algemeen	6150,0	stuk	€ 22.575	€ 18.596	€ 40.094	€ 81.266
Bomen in verharding	907,0	stuk	€ 1.966	€ 2.696	€ 14.392	€ 19.054
Bomen in gras	7883,0	stuk	€ 17.088	€ 23.435	€ 59.661	€ 100.184
Leibomen	174,0	stuk	€ 375	€ 2.266	€ 1.200	€ 3.841
Knotbomen	1036,0	stuk	€ 2.967	€ 1.002	€ 3.427	€ 7.395
Vormbomen	219,0	stuk	€ 472	€ 2.813	€ 1.504	€ 4.789
Kandelaberen	195,0	stuk	€ 421	€ 2.539	€ 1.345	€ 4.305
BEPLANTINGEN			€ 9.651	€ 17.288	€ 0	€ 26.939
Heesters en botanische rozen	715,1	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bodembedekkers	398,9	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Struikrozen	4,2	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bosplantsoen	2574,0	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Houtwallen	54,9	are	€ 9.651	€ 17.288	€ 0	€ 26.939
Vaste planten	55,0	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Hagen (lijn)	76,4	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Blokhagen	176,8	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
GRASVELDEN			€ 236.247	€ 20.134	€ 19.311	€ 275.692
Gazon	4006,8	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Zichthoeken (aannemer)	0,2	are	€ 5	€ 1	€ 0	€ 6
Ruw gras bermen	4823,1	are	€ 97.432	€ 14.166	€ 5.138	€ 116.736
Ruw gras bermen handmatig aannemer	0,7	are	€ 14	€ 2	€ 1	€ 17
Bermen ecologisch	2746,0	are	€ 138.797	€ 5.965	€ 14.172	€ 158.934
OVERIGE OPPERVLAKTEN			€ 53.938	€ 127.064	€ 2.116	€ 183.118
Bos (Neggen)	4224,3	are	€ 0	€ 125.000	€ 0	€ 125.000
Grasland overig (begrazen, riet, braakliggend)	879,6	are	€ 53.938	€ 2.064	€ 2.116	€ 58.118
SCHOUWEN			€ 74.924	€ 7.192	€ 3.324	€ 85.440
Schouwen lengte	47706,0	meter	€ 29.796	€ 6.195	€ 0	€ 35.991
Schouwen oppervlakte	22,3	are	€ 81	€ 0	€ 0	€ 81
Greppels	7678,0	meter	€ 1.047	€ 997	€ 3.324	€ 5.367
Paddenpoelen			€ 44.000	€ 0	€ 0	€ 44.000
REINIGING IN GROEN			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
ZWERFAFVAL			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Vuil in beplantingen	4098,5	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Vuil in bos	4224,3	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Vuil op gazon / recreatief gras	4006,8	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Vuil in ruw gras / braakliggend / begrazing	5660,4	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Vuil in ecologisch gras	2746,0	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
BLAD			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
blad in beplantingen	1426,4	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Blad gazon / recreatief gras	4006,8	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Blad op bloemrijk grasland	2746,0	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Blad op ruw gras/ruigte/braakliggend	4824,0	are	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
OVERIG (VERDEELD NAAR BEHEERGROEPEN HIERBOVEN)						
Neggen - boomonderhoud t/m 2026			€ 0	€ 125.000	€ 0	€ 125.000
Houtwal - Extra kosten terugzetten 2026 vanwege achterstand			€ 0	€ 7.900	€ 0	€ 7.900
Paddenpoelen			€ 44.000	€ 0	€ 0	€ 44.000
Neggen - randsnoei			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Kastanjebloedingsziekte curatief 10% kastanjabomen			€ 800	€ 0	€ 0	€ 800
Iepziekte curatief 10% iepen			€ 7.400	€ 0	€ 0	€ 7.400
Bokashi maken			€ 32.500	€ 0	€ 0	€ 32.500
Voorlopen bij maaien voor Kleurkeur			€ 5.900	€ 0	€ 0	€ 5.900
BUDGET EN KOSTEN			€ 22.500	€ 0	€ 0	€ 22.500
Onderhoud (JDK)			€ 15.000	€ 0	€ 0	€ 15.000
Onderhoud (kerstboom plaatsen)			€ 2.500	€ 0	€ 0	€ 2.500
Advieskosten derden (beeldschouw)			€ 5.000	€ 0	€ 0	€ 5.000

Tabel 24 Detail doorrekening benodigd budget voor het werkpakket dat door aannemers wordt uitgevoerd.

Bijlage 7: Kostenberekening opgaven

Voor enkele opgaven zijn meerkosten berekend wanneer deze worden gerealiseerd. Zie de onderstaande tabel.

	Concrete aanpassing	Investering eenmalig	Beheer inc. verv. einde levensduur		
			Dagelijks onderhoud	Groot onderhoud	Vervanging
Ecologische waarde					
Bijzaaien ecologisch gras	10% ecologisch gras		€ 12.372		
Verschralen ecologisch gras	2,5% ecologisch gras				€ 19.520
Boomspiegels beplanten met vaste planten	300 stuks	€ 23.269	€ 7.583	€ 5.853	€ 1.239
Noorder- en Zuiderneg: meer gelaagdheid	10% bosgebied	€ 72.204			
Noorder- en Zuiderneg: meer gradiënten	2,5 km rand	€ 78.405	€ 9.688	€ 756	€ 2.393
Noorder- en Zuiderneg: meer zachte oevers	500 meter	€ 18.963	-€ 479	-€ 1.698	€ 73
Totaal voor concrete aanpassingen		€ 192.841	€ 29.164	€ 4.910	€ 23.225

Tabel 25 Indicatie van de kosten van het uitvoeren van beleid op het gebied van biodiversiteit. Hierbij is uitgegaan van een omvang die in lijn is met de doelen in het groenbeleidsplan.

Voor enkele opgaven is berekend wat de investeringskosten en onderhoudskosten per eenheid bedragen. Zie deze indicaties in onderstaande tabel.

	Concrete aanpassing	Investering eenmalig per eenheid	Beheer inc. verv. einde levensduur per eenh.		
			Dagelijks onderhoud	Groot onderhoud	Vervanging
Meer vaste plantenvakken	per are	€ 2.596	€ 843	€ 650	€ 138
Blokhagen vervangen door natuurlijke heesters	per are	€ 1.634	-€ 190,88	€ 72,67	-€ 100,75
Meer fruitbomen (per boom)	per boom	€ 555	€ 20,52	€ 29,73	€ 14,23
Meer straat- en parkbomen (per boom)	per boom	€ 1.258	€ 20,73	€ 8,19	€ 14,23
Meer wadi's (verlaagd, excl. slokop)	per wadi	€ 2.500	€ 62,00	€ 1,30	
Meer greppels	per meter	€ 250	€ 6,20	€ 0,13	

Tabel 26 Indicatie van kosten van het uitvoeren van beleid **per eenheid**. Hier is nog niet uitgegaan van een omvang, dit is nader in te vullen.

Contactgegevens

Bezoekadres gemeente Heiloo
Westerweg 252
1852 AR Heiloo

Postadres
Postbus 1
1850 AA Heiloo

